

Com sona l'Hospitalet?

Geografia musical
de l'Hospitalet de Llobregat

Autor: Víctor Asenjo Carvajal
2n B Batxillerat
Tutor: Josep Maria Mayol
INS Mercè Rodoreda
Curs 2018-19

*“La música expressa tot allò
que no es pot dir amb paraules i
que no pot quedar en el silenci”*

Victor Hugo

ÍNDIX

Introducció	2
La música a l'Hospitalet, un estudi pendent	2
1. El context: l'Hospitalet de Llobregat	4
1.1. La realitat social	4
1.2. El fet musical	5
1.3. L'Hospitalet d'avui en xifres	6
2. La recollida d'informació	7
2.1. Recerca d'entitats musicals	7
2.2. Elaboració d'una enquesta	9
2.3. Entrevistes a personatges destacats	10
3. Anàlisi de la informació recopilada	11
3.1. Comparativa a l'entorn del nombre d'entitats	11
3.2. Resultats de l'enquesta	13
3.3. Valoració de les entrevistes	18
4. Conclusions	19
5. Difusió del treball: la pàgina web (http://musicalh.rf.gd/)	22
6. Bibliografia	24
7. Agraïments	27
Annexos	
A. Directori de les entitats relacionades amb el món de la música	28
B. Enquesta realitzada	33
C. Resum de les entrevistes realitzades	37
D. Catalunya vs. Espanya: dades estadístiques	45

Introducció

L'elecció del tema del treball de recerca ha estat per a mi un motiu de debat recurrent des que el meu germà el va fer durant el curs 2015-16, quan jo anava a 2n d'ESO. Des d'aleshores he anat rumiant quin tema podia triar jo. Volia que fos ben diferent, amb un perfil propi. D'altra banda, també volia que la meva recerca tingués una utilitat pràctica i que els resultats obtinguts poguessin ser d'interès general.

Per tot això, i malgrat que el meu itinerari acadèmic és de ciències i tecnologia, vaig decidir triar un tema relacionat amb l'àmbit artístic. De fet, una de les meves passions és la música i el seu infinit espectre de manifestacions. Això inclou des de la seva difusió com a producte de consum fins a la part més creativa, que conec de primera mà gràcies a la meva experiència com a intèrpret de diversos instruments.

L'any 2013 vaig entrar a l'EMMCA¹, on vaig iniciar els meus estudis musicals cursant la formació especialitzada en guitarra elèctrica de pop-rock. Inicialment vaig començar tocant la guitarra elèctrica en classes d'instrument i paral·lelament en un *combo*². A mesura que han anat passant els anys he après a tocar el baix elèctric i la bateria. També he après a sentir i escoltar la música des d'un punt de vista molt diferent del que tenia, descobrint nous matisos que abans m'haurien passat totalment desapercebuts. Darrerament, he arribat a formar part simultàniament de tres conjunts musicals de diferents tendències, entre els quals el *combo* acústic de l'EMMCA.

Tot aquest rerefons musical m'ha portat a interessar-me per la importància que té la música dins la nostra societat, i especialment al meu àmbit més proper: l'Hospitalet de Llobregat, la meua ciutat.

La música a l'Hospitalet, un estudi pendent

El punt de partida d'aquest treball va ser l'interès personal per saber més coses sobre la música a l'Hospitalet. Més en concret, vaig plantejar-me de respondre aquestes dues preguntes:

És l'Hospitalet una ciutat rica en l'àmbit musical?

On, quan i qui fa música a l'Hospitalet de Llobregat?

¹ EMMCA: Escola Municipal de Música - Centre de les Arts

² *combo*: és un grup de música moderna amb instruments amplificats i veu.

Decidit això, i fetes les primeres indagacions, em va sorprendre descobrir que existia molt poc material publicat sobre la vida musical a l'Hospitalet, i encara menys informació actualitzada. Només dades escampades que calia reunir i interpretar. Un buit de coneixement massa gran per a un sol treball de recerca, però també una bona oportunitat per començar-lo a omplir, ni que sigui una mica.

L'estudi que he realitzat es fonamenta tant en el treball bibliogràfic com en el treball de camp. La part bibliogràfica ha consistit en una recollida massiva d'informació referent a les entitats hospitalenques vinculades a la música: escoles, agrupacions musicals, sales de concerts, botigues, bars musicals amb actuacions en directe...

El treball de camp va començar per una enquesta massiva encaminada a avaluar el nivell musical de la població i el seu interès per la música. En segon lloc, vaig realitzar una sèrie d'entrevistes a les persones segurament més rellevants del món de la cultura i la música a l'Hospitalet. Com a observadors privilegiats de la nostra vida musical, els seus coneixements i opinions tenen el màxim interès.

Tota aquesta feina ha donat el fruit que podreu llegir a les properes pàgines. Però perquè la meva feina sigui encara més útil, com deia al principi, he volgut recórrer al meu perfil tecnològic per donar difusió a una part dels resultats obtinguts. Més en concret, he elaborat una guia única de consulta lliure que mostra la geografia musical de l'Hospitalet: on es pot fer música, aprendre'n, escoltar-ne, comprar un instrument... Aquesta guia té el format d'una pàgina web que pretén ser un referent de fàcil consulta per a qualsevol usuari: <http://musicalh.rf.gd/>

Vull fer notar que, per donar una millor visibilitat a les conclusions obtingudes a partir d'aquest estudi, he hagut d'aprendre o perfeccionar l'ús de diverses eines informàtiques: Google Forms, Word Press, Excel, Word, Power Point, YouTube, My Maps, etc. Tot i haver triat un tema artístic per al treball, la meva orientació científica i tecnològica ha acabat fent-s'hi ben present.

Per acabar, vull dir que tot aquest camí no l'he fet sol. Les persones que m'han ajudat són tantes que he volgut dedicar-los un apartat sencer, al final del treball, per agrair-los el seu suport tal com es mereixen.

1. El context: l'Hospitalet de Llobregat³

1.1. La realitat social

Els orígens de l'Hospitalet de Llobregat actual es troben en dos nuclis de població que van aparèixer durant el segle XII. D'una banda, la població es va instal·lar al voltant de l'església de Santa Eulàlia de Provençana (al barri de Santa Eulàlia), i de l'altra, al voltant de l'Hospital de la Torre Blanca (a l'actual barri del Centre). Aquest darrer era un petit hostel situat en el camí que anava des de Barcelona a Cornellà. Es creu que l'actual nom de la ciutat prové d'aquest segon nucli.

En els seus inicis, l'Hospitalet de Llobregat va estar dedicada principalment a l'activitat agrícola, però a finals del segle XVIII van començar a instal·lar-s'hi les primeres fàbriques, un gran desenvolupament industrial i, amb això, un espectacular creixent demogràfic.

L'Hospitalet té el títol de ciutat, per Reial decret atorgat pel rei Alfons XIII, des del 15 de desembre de 1925.

Durant la dictadura franquista, i més concretament entre els anys 1960 i 1970, es torna a incrementar la població de l'Hospitalet de Llobregat de forma espectacular degut a la arribada massiva de ciutadans d'arreu d'Espanya, principalment del sud i del centre. Aquest fet provoca que es converteixi en el segon municipi més gran de Catalunya en nombre d'habitants. Aquest ràpid creixement no va anar d'acord amb l'augment de serveis per fer front a la demanda d'escoles, equipaments públics, parcs, zones verdes, etc. Per tot això, els ciutadans van sortir al carrer per reclamar millors condicions per viure. És des d'aleshores que el nom de l'Hospitalet de Llobregat és sinònim de lluita per una ciutat digna, de solidaritat i d'acollida per a tota aquella persona que busca un futur millor.

Amb els ajuntaments democràtics (1979), la ciutat comença a canviar: s'urbanitzen els carrers, es creen serveis i es construeixen equipaments, escoles, poliesportius, mercats, centres culturals i parcs. A finals dels anys noranta, l'Hospitalet de Llobregat comença una altra gran transformació, aquesta vegada per convertir-se en una ciutat moderna, atractiva

³ Aquest apartat ha estat elaborat amb informació extreta d'aquests dos textos:

TENA JUNCOSA, FRANCESC. *La vida musical a l'Hospitalet de Llobregat (del darrer terç del segle XIX al 1936)*. Document inèdit consultat a l'Arxiu Històric Municipal de l'Hospitalet (1994).

PLATAFORMA ESCOLA DE MÚSICA DE L'HOSPITALET. *Dossier 25 anys sense escola municipal de música*. Document conservat a l'Arxiu Històric Municipal de l'Hospitalet (juny 2004).

per a noves activitats econòmiques, i amb més i millors transports i serveis, un municipi de centralitat a l'àrea metropolitana de Barcelona.

1.2. El fet musical

Durant els últims dos segles, les tendències i moviments que imperen a la música catalana es fan també presents a l'Hospitalet. N'és un bon exemple l'arribada del moviment coral claverià a la nostra ciutat. Com és sabut, a partir de mitjan segle XIX el mestre Josep Anselm Clavé promogué la creació de societats corals populars, allunyades de la connotació elitista que sovint tenia la música. A l'Hospitalet es van crear les següents: Societat Coral El Llobregat (1869), Societat Coral Campestre (1882) i Cor El Pensament (al barri de Sant Josep). Aquestes entitats van ser les precursors d'una reforma orfeònica més general que s'inicià amb la fundació de l'Orfeó Català l'any 1892.

Pau Casals defensava també que calia fer arribar la música dels grans genis de la història a les classes populars. En aquest sentit, el 1926 fundava l'Associació Obrera de Concerts, que va oferir concerts de gran qualitat adaptats a les possibilitats econòmiques de les classes populars. A més, aquesta associació creà també l'Institut Orquestral de l'Associació Obrera de Concerts (1925), amb una vocació pedagògicoinstrumental que va donar un gran impuls a la formació musical. La mateixa associació creà també els Estudis Musicals Blanca Selva, que preveien un modern pla d'ensenyament musical amb mètodes europeus i americans a un preu molt assequible. L'associació tenia un delegat únic per a l'Hospitalet, on hi havia diversos socis. És també en aquesta època quan apareixen els primers locals que acollien les actuacions d'aquestes entitats: Centre Catòlic, Casino de l'Harmonia, Casino del Centre, Ateneu Republicà, etc.

D'altra banda, eren freqüents les trobades musicals amb artistes locals: pianistes, cantants, solistes, violinistes, cors... que complementaven l'oferta musical de l'època. Tot plegat feia que a l'Hospitalet existís un paisatge musical ric i divers.

La sardana, ja en aquesta època associada al sentiment de nació i la unió del poble català, n'era un altre ingredient. És la cobla La Principal del Llobregat (1929) la formació de l'Hospitalet més emblemàtica de l'època, i encara perdura actualment. Paral·lelament existia una entitat anomenada Esbart Foment de la Sardana, que es dedicava a l'ensenyament d'aquest ball.

Una altra vessant destacable era la música litúrgica. A la parròquia del Centre (Santa Eulàlia de Mèrida) hi havia dos cors diferents: el Cor de Les Filles de Maria i l'Orfeó

Parroquial (1913). Ambdós complien amb els oficis litúrgics i els feien lluir solemnement amb un repertori força elaborat: misses gregorianes i polifòniques dels grans mestres. No hi faltaven al seu repertori les tradicionals nades, o les caramelles per Pasqua.

Aquesta riquesa i diversitat musical de la ciutat es veié dràsticament truncada per l'esclat de la Guerra Civil (1936-1939), que eliminà de cop i volta totes aquestes manifestacions de cultura. Els anys següents suposen la pèrdua o la paralització d'un gran nombre d'entitats vinculades amb el món de la cultura. El retorn de la democràcia ha permès recuperar part d'aquestes entitats, però difícilment es podrà posar remei als quaranta anys perduts per la dictadura.

1.3. L'Hospitalet d'avui en xifres⁴

Latitud:	41,361739°
Longitud:	2,103250°
Altitud:	8 m
Superfície:	12,40 km ²
Població (2017):	257.349 habitants
Densitat de població:	20.753,95 habitants/km ²

⁴ Dades obtingudes de l'Institut d'Estadística de Catalunya: www.idescat.cat

2. La recollida d'informació

2.1. Recerca d'entitats musicals

La principal qüestió a resoldre en aquesta investigació és si l'Hospitalet de Llobregat és una ciutat musicalment rica. És evident que la cultura musical d'una ciutat no només ve determinada per la formació musical que tinguin els seus habitants, sinó que també hi intervenen els llocs on es pot, d'una o altra manera, fer música i gaudir-ne: escoles, sales de concerts, botigues, bars musicals... És per això que vaig decidir elaborar una llista única en què poder trobar agrupades totes les entitats de la ciutat que n'acullen d'una manera o altra la vida musical.

En aquest punt em vaig trobar amb una important mancança: no existeix pràcticament bibliografia actualitzada sobre el tema i no hi ha cap document que reuneixi de manera exhaustiva aquesta mena de informació. Per mitjà de diversos contactes que he tingut amb l'Ajuntament, preguntes darrere de càmera durant les entrevistes, recerca a Internet i molt de temps dedicat a la recollida de dades, és com he aconseguit reunir un directori que engloba, des d'un punt de vista molt inclusiu, tots els llocs de la ciutat que tenen a veure amb el concepte de promoció de la vida musical.

Inicialment vaig recórrer a la xarxa en busca de llistats ja existents que poguessin ser d'ajuda, però vaig trobar sobretot informació antiga i obsoleta. A més a més, només s'hi incloïa un seguit d'entitats molt concretes, deixant-ne de banda moltes altres que també col·laboren a l'enriquiment cultural de la ciutat. Així doncs, havia de començar pràcticament des de zero la meua llista.

Després de consultar a diverses personalitats del món de la cultura, que em deien que la informació que buscava es trobava a l'Arxiu Històric Municipal de l'Hospitalet (on s'ha de sol·licitar cita prèvia perquè t'atenguin) vaig aconseguir posar-me en contacte amb Jonatan Sánchez Rico, tècnic del Servei de Participació Ciutadana, i va ser ell qui em va poder facilitar un llistat amb el nom de 658 entitats del registre municipal intern de l'Ajuntament, és a dir, entitats registrades. Amb aquest informe havia avançat molt, però encara em quedava classificar-les segons el seu tipus d'activitat, cosa que vaig fer per poder elaborar el gràfic que mostra la figura 1.

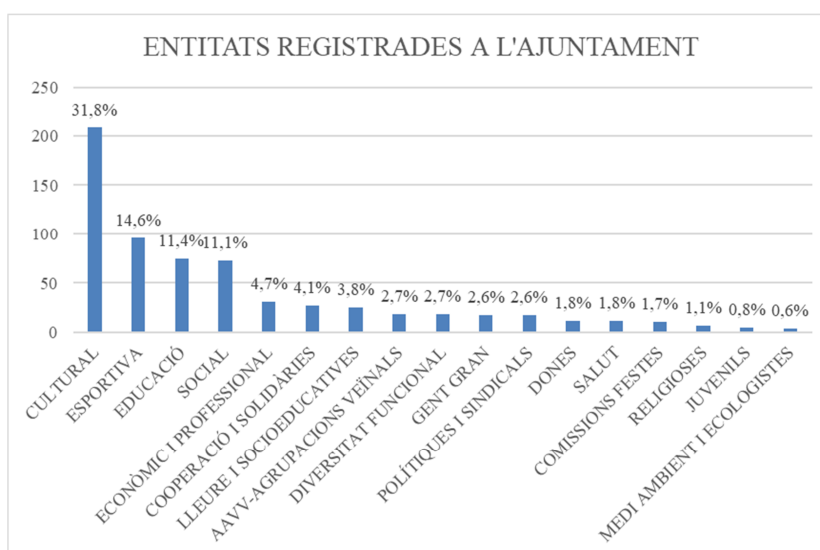

Fig. 1. Distribució de les entitats registrades a l'Ajuntament segons el tipus d'activitat.⁵

De tot el llistat facilitat, exactament el 31,8 % de les entitats registrades es dediquen a la cultura, però no totes eren d'interès per a la meua recerca. El següent pas era verificar que realment dins de les altres categories d'activitat no n'hi hagués alguna de mal classificada i se'm passés per alt. Per tant, vaig anar revisant-les una per una, descartant aquelles que no fossin rellevants per al meu objectiu i parant especial atenció a les que corresponien a la secció d'activitats culturals.

Un cop finalitzada aquesta part del procés de tria, tocava començar a buscar les entitats no registrades a l'Ajuntament. Per dur a terme aquesta tasca vaig fer servir com a punt d'obtenció de dades les pàgines grogues i l'enquesta que més avall explicaré, concretament una de les preguntes específiques.

El resultat final ha estat una llista de 100 entitats en la qual es pot trobar el nom, l'adreça i el tipus d'entitat segons la seva activitat principal. A l'annex A es pot consultar aquesta llista. Les entitats hi estan classificades segons aquestes tipologies:

- Associacions i centres culturals
- Botigues de música
- Bucs d'assaig
- Centres d'ensenyament musical
- Corals
- Entitats de música de carrer
- Sales

⁵ Classificació extreta del llistat d'entitats de l'Ajuntament.

Aquesta classificació, d'elaboració pròpia⁶, intenta satisfer dos criteris:

1. Presentar els principals tipus d'entitats que conformen la vida musical de l'Hospitalet.
2. Facilitar la recerca d'entitats als usuaris de la web.

A la figura 2 podem observar el percentatge que representa cada tipus d'entitat sobre el total.

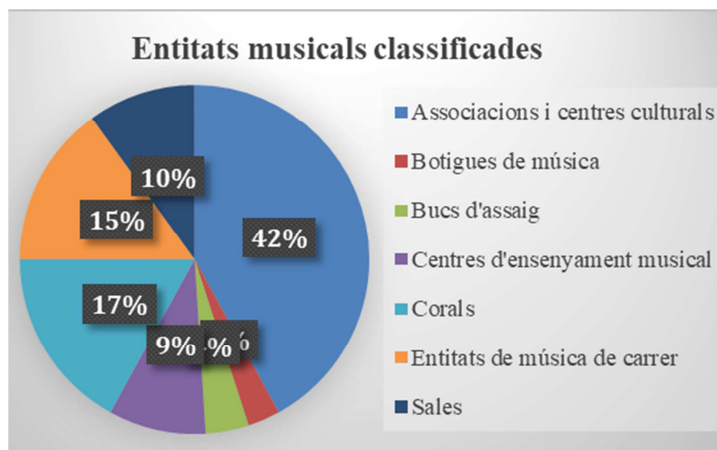

Fig. 2. Classificació d'entitats musicals.

2.2. Elaboració d'una enquesta

La música com a concepte universal que va més enllà de fronteres lingüístiques, polítiques i religioses pot ser viscuda en diferents formats, moments i finalitats: en directe o en gravacions, per ballar o per relaxar-se, per pensar o per distreure's, per recordar o per oblidar... En consonància amb això, són també molt diferents les maneres en què cadascú pot viure la música a nivell individual.

Reconeguda aquesta multiplicitat de la implicació musical individual, vaig valorar la possibilitat de mesurar-la d'alguna manera que fes possible quantificar-la. Per això, vaig considerar rellevant fixar-me en l'interès de la població per la música en la seva vessant formativa i acadèmica, és a dir, entenent la música com una disciplina que cal estudiar i practicar per tal d'arribar a obtenir un nivell de coneixement que faci possibles la interpretació i la creació. Sóc conscient que fixar-nos només en aquest aspecte formatiu i acadèmic no dona una idea completa del fet musical, però crec que pot ser una bona primera aproximació, especialment perquè és un marc que conec bé i perquè l'estudi d'altres àmbits requereix una formació —sociològica, etnomusicològica— que encara no tinc.

⁶ Cal dir que he tingut presents classificacions semblants, com la que apareix a l'*Anuario de estadísticas culturales 2017* amb definicions de cada tipologia d'entitat: <http://bit.ly/Anuario de Estadísticas Culturales 2017>

Amb aquest objectiu, l'eina Google Forms em va permetre crear un formulari que ha estat contestat per un total de 675 persones. Com que l'enquesta era oberta a tota la població en general, no només de l'Hospitalet, amb els resultats obtinguts he pogut establir una comparativa entre aquesta ciutat i la resta de poblacions.

Per aconseguir una millor i més àmplia difusió, es va decidir redactar el qüestionari en castellà. L'enquesta es troba a l'annex B i aquest és l'enllaç d'accés:

http://bit.ly/Enquesta_Demografia_musical

2.3. Entrevistes a personatges destacats

Malgrat que el nucli del treball està basat principalment en la meua recerca de dades, expressada als dos apartats anteriors, vaig pensar que les entrevistes hi podien afegir alguns matisos interessants:

1. Conèixer les opinions de persones rellevants sobre si l'Hospitalet és ric en cultura musical o no.
2. Obtenir nova informació sobre entitats que no hagués detectat a la meua recerca.
3. Començar a "posar cara" als resultats de la investigació donant la paraula a un seguit de persones ben triades que exemplifiquessin cada tipus d'entitat. Així es pot trencar amb la fredor impersonal de les estadístiques i s'ofereix una visió més humana i propera al lector. A més, tenint en compte que un dels objectius del treball és presentar els resultats i les conclusions de la meua investigació de manera amena a través del web, vaig pensar que les entrevistes podien ajudar a fer més agradable la visita a la pàgina.

Les preguntes realitzades van en les tres direccions marcades als punts anteriors:

1. Preguntes per demanar opinions personals.
2. Preguntes per recollir més informació.
3. Donar a conèixer al lector/visitant del web les persones que estan al capdavant de les institucions, entitats i locals musicals més representatius de l'Hospitalet, i que treballen per fer possible una cultura musical de qualitat a la nostra ciutat.

Durant la realització del treball m'ha estat possible realitzar quatre extenses entrevistes a personalitats realment rellevants de la nostra vida musical. Es poden trobar a l'annex C del treball, a la pàgina web que he creat i també a Youtube.⁷

⁷ Les persones entrevistades han donat el seu consentiment escrit per a la difusió en línia d'aquestes entrevistes.

3. Anàlisi de la informació recopilada

3.1. Comparativa a l'entorn del nombre d'entitats

Amb la finalitat de poder establir un criteri objectiu que ens permeti comparar les infraestructures al servei de la música de l'Hospitalet amb les de Catalunya i l'Estat espanyol, he fet una recerca d'estadístiques d'aquests dos àmbits geogràfics. He constatat que a les estadístiques publicades no s'hi troben gaires recomptes d'entitats directament comparables amb els que jo he fet a propòsit d'Hospitalet. Ara bé, n'hi ha dos de molt significatius que sí que poden ser comparats: el recompte de **sales** i el de **centres d'ensenyament musical**.

Respecte a les sales, he trobat la següent informació a l'*Anuario de estadísticas culturales 2017*⁸ elaborat pel Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

15.11. Salas de concierto por comunidad autónoma

	VALORES ABSOLUTOS					POR 100.000 HABITANTES				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
TOTAL	508	515	541	537	541	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2
Andalucía	66	67	71	71	71	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Aragón	9	9	9	9	9	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Asturias (Principado de)	14	14	16	16	16	1,3	1,3	1,5	1,5	1,5
Baleares (Illes)	14	14	14	14	14	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2
Canàries	21	21	22	22	22	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Cantabria	11	11	11	11	11	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Castilla y León	37	39	40	40	40	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6
Castilla-La Mancha	15	16	16	16	16	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
Cataluña	88	90	92	92	94	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3
Comunitat Valenciana	78	78	81	81	82	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7
Extremadura	6	6	7	7	7	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
Galícia	27	27	30	30	31	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1
Madrid (Comunidad de)	83	83	85	85	86	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Murcia (Región de)	10	10	10	11	10	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7
Navarra (Comunidad Foral de)	5	5	7	7	7	0,8	0,8	1,1	1,1	1,1
País Vasco	18	18	18	18	18	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Rioja (La)	5	5	5	5	5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Ceuta y Melilla	1	2	2	2	2	0,6	1,2	1,2	1,2	1,2
No consta	0	0	5	0	0	-	-	-	-	-

Fuente: MECD. INAEM. Centro de Documentación de Música y Danza. Explotación Estadística de las Bases de Datos de Recursos Musicales y de la Danza

Fig. 3. Resum del nombre de sales de concert per comunitat autònoma.

A la figura 3 trobem el nombre de sales de concert per comunitat autònoma des de 2012 fins a 2016. Cal destacar que Catalunya és la comunitat autònoma que té més sales de concert de tot Espanya en valors absoluts (94 sales), seguida per Madrid (86 sales) i per la Comunitat Valenciana (82 sales).

⁸ http://www.culturaydeporte.gob.es/dam/jcr:a8c481ba-e9d6-498c-ab97-4e199e3f1197/Anuario_de_Estadisticas_Culturales_2017.pdf

Per poder valorar millor aquestes dades cal tenir en compte la població de cada comunitat. Així trobem que en calcular la ràtio de sales de concert per cada 100.000 habitants, la comunitat millor equipada passaria a ser Cantàbria (1,9 sales) i Catalunya cauria a la cinquena posició, amb una ràtio de 1,3 sales per cada 100.000 habitants (sols lleugerament per sobre de la mitjana nacional, que és de 1,2 sales per cada 100.000 habitants).

Passem a comparar aquestes xifres amb les de l'Hospitalet. Com que aquestes estadístiques no estan publicades, les he calculades jo a partir de les dades de la meua recerca. Si entenem per sala de concert aquell lloc on es programen de forma periòdica tot tipus d'esdeveniments musicals i amb un aforament mínim de més de 100 persones (aquí no s'inclourien el bars musicals, dels quals parlarem després), aquestes són les cinc sales que he trobat a la nostra ciutat:

- La Farga
- Teatre Joventut
- Auditori Barradas
- Sala Salamandra
- Sala Arub

Tenint en compte que la població de l'Hospitalet a l'any 2016 era de 257.349 habitants (font: Instituto Nacional de Estadística), això ens dona una ràtio de 1,94 sales per cada 100.000 habitants. Llavors, podem concloure que l'Hospitalet estaria posicionada al capdavant d'aquesta classificació, millor que qualsevol comunitat autònoma i que l'Estat en conjunt. Tenint en compte que hi ha altres indrets amb menys aforament (bars musicals) on també es programen actuacions musicals de forma periòdica (L'Oncle Jack, Depósito Legal, Kfé Olé), podem concloure que l'Hospitalet està especialment ben dotada (almenys en termes comparatius) en aquesta tipologia d'equipament.

De la mateixa forma, si analitzem el nombre de centres d'ensenyament musical, trobem que, segons les darreres dades publicades per l'IDESCAT, a Catalunya al curs 2013-2014 hi havia 255 centres. Tenint en compte que la població en aquell període era de 7.433.894 habitants, això ens dona una ràtio de 3,43 centres per cada 100.000 habitants.

Si fem el mateix càlcul per a l'Hospitalet a partir de les dades obtingudes per la nostra recerca, trobem que hi ha nou centres per a una població de 257.349 habitants (INE, 2017). Això suposa una ràtio de 3,50 centres per cada 100.000 habitants, que es col·loca lleugerament per sobre de la mitjana de Catalunya en aquest apartat.

3.2. Resultats de l'enquesta

La mostra total es compon de 675 persones, de les quals 339 són de l'Hospitalet i 336 són d'altres poblacions de l'àrea metropolitana de Barcelona. En aquest àmbit geogràfic, les condicions socials, econòmiques i culturals són similars a les de la nostra ciutat, cosa que fa possible establir comparacions significatives. Exposo a continuació les diverses conclusions a què he arribat.

- 1) **Distribució de la mostra per sexes:** en general, la majoria dels participants han estat dones (57-58 %).

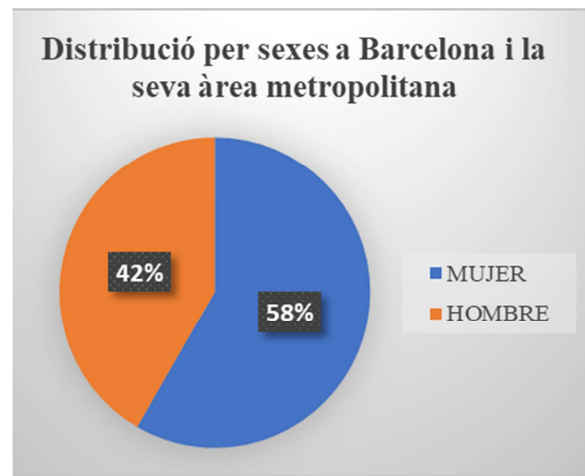
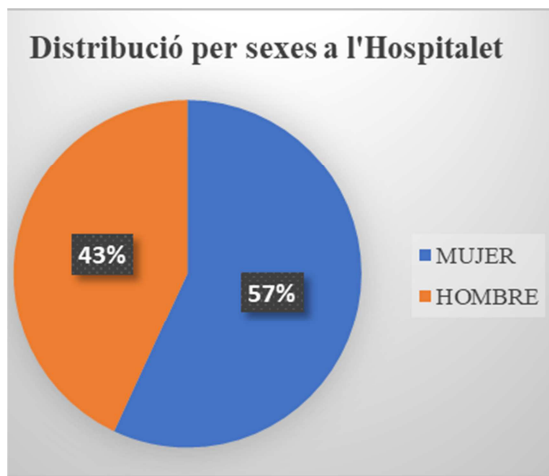

Fig. 4. Distribució per sexes a l'Hospitalet. Fig. 5. Distribució per sexes a BCN i àrea metropolitana.

Si bé la mostra obtinguda és totalment aleatòria, la seva composició és coherent amb la distribució poblacional total (hi ha més dones que homes). En concret, a l'Hospitalet el percentatge de dones és del 51,64 % (132.906/257.349).

Dades obtingudes de l'Institut d'Estadística de Catalunya:

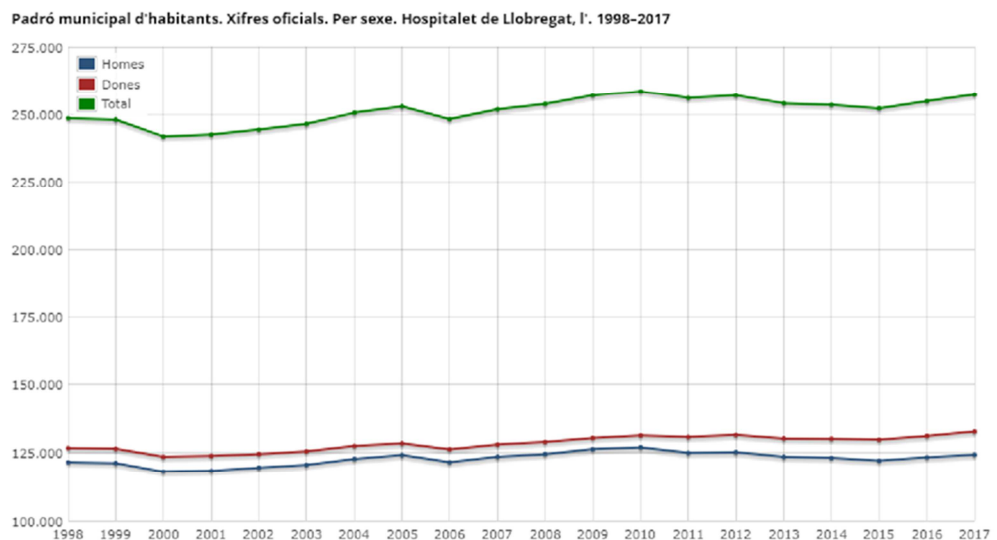

Fig. 6. Padró municipal d'habitants per sexe. Hospitalet de Llobregat, l'. 1998-2017.

2) Distribució de la mostra per edats

Cal destacar que el criteri seguit per fer els diferents grups per edats ha consistit a buscar una correspondència amb les següents etapes vitals:

- Interval de 1 a 12 anys: educació primària
- Interval de 13 a 18 anys: educació secundària
- Interval de 19 a 29 anys: estudis superiors/inici vida professional
- Interval de 30 a 50 anys: vida professional
- Interval de 51 a 65 anys: final vida professional
- Interval de més de 65: jubilació

En aquest apartat trobem la primera diferència significativa entre les dades recollides a l'Hospitalet i les de la resta de poblacions.

Per una banda, a l'Hospitalet tenim una distribució força uniforme entre els diferents intervals d'edats (entre el 17 % i el 22 %) amb l'excepció del grup de més de 65 anys, en el qual no hem tingut cap resposta. Probablement això es justifica pel desconeixement del canal utilitzat per obtenir les dades (Google Forms) que implica l'ús de la informàtica o de telèfons intel·ligents.

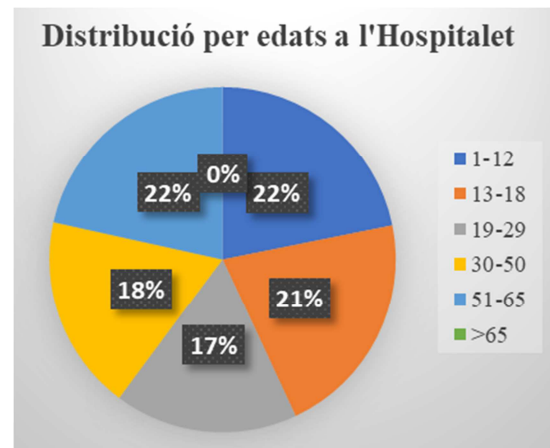

Fig. 7. Distribució per edats a l'Hospitalet.

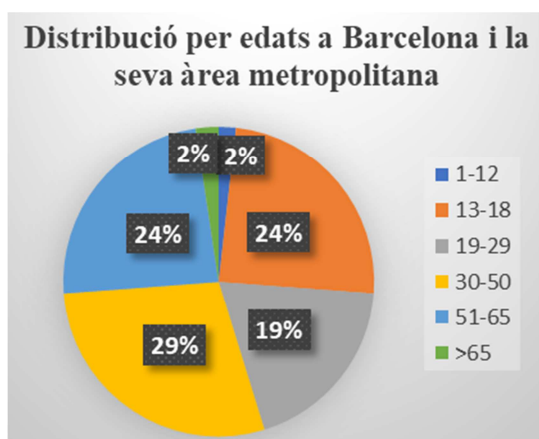

Fig. 8. Distribució per edats a Barcelona i la seva àrea metropolitana.

Per altra banda, a la resta de poblacions la dispersió és més evident donat que es repeteix la baixa participació en l'interval de més de 65 anys, però ara també tenim una baixa participació en el tram inicial (1 a 12 anys). Això es justifica pel fet d'haver donat una millor difusió de l'enquesta a l'Hospitalet en comptar amb la col·laboració d'una escola d'educació primària.

En contrapartida, destaca la participació de l'interval entre 30 a 50 anys amb un 29 %.

Com a conclusió podem afirmar que l'eina Google Forms no seria la més adient per a la captació de dades en l'interval d'edats d'1 a 12 anys, o per a la població de més de 65 anys.

3) Han estudiat música?

El percentatge de la mostra que reconeix haver estudiat música és pràcticament el mateix a l'Hospitalet (38 %) que a Barcelona i els seus voltants (39 %).

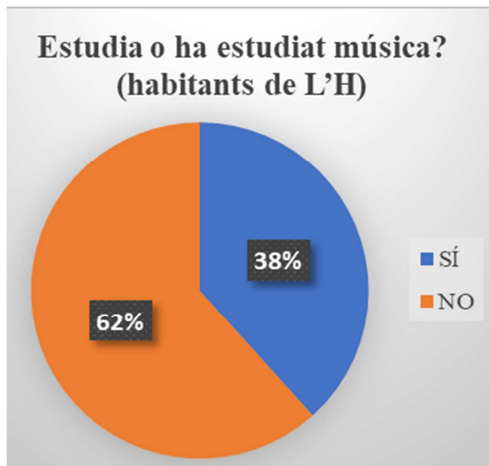

Fig. 9. Distribució de qui ha estudiat música (habitants de l'Hospitalet).

Fig. 10. Distribució de qui ha estudiat música (habitants de Barcelona i l'àrea metropolitana).

Malgrat que amb aquest quasi 40 % no podem considerar que es tracti d'una activitat minoritària, és evident que la gran majoria de la mostra (més del 60 %) no ha estudiat música.

Això ens porta a la següent pregunta.

4) Per què no han estudiat música?

La població enquestada admet majoritàriament (52 % a l'Hospitalet i 58 % a la resta de poblacions) que el motiu pel qual no ha estudiat música és la falta d'informació o el desconeixement dels centres on es pot adreçar per accedir a aquesta formació.

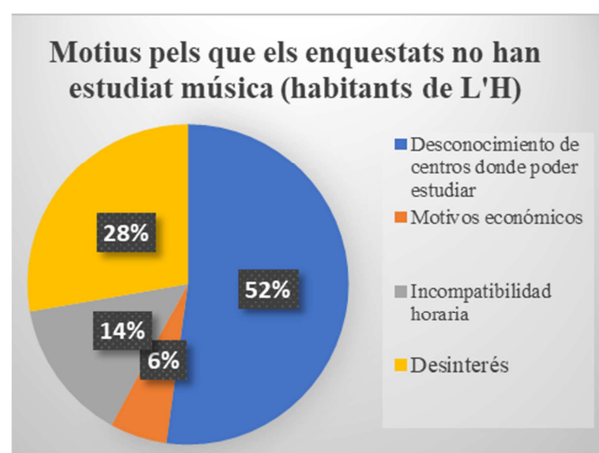

Fig. 11. Motius pels quals els enquestats no han estudiat música (habitants de l'Hospitalet).

Fig. 12. Motius pels quals els enquestats no han estudiat música (habitants de Barcelona).

En segon lloc trobem la falta d'interès (28 % a l'Hospitalet i 20 % a la resta de poblacions) com a principal motivació per no estudiar música.

La incompatibilitat horària o la falta de temps és el tercer motiu a l'Hospitalet (14 %). Els motius econòmics (6 % a l'Hospitalet) serien la darrera opció triada.

Com a curiositat, a la resta de poblacions la incompatibilitat horària i els motius econòmics han empatat amb un 11 %.

Així doncs, la principal conclusió que podem extreure d'aquest punt és que caldria donar més difusió als centres o escoles on es pot estudiar música per tal de poder fer-la arribar a una població més àmplia.

5) Estudis musicals per sexes

En analitzar la distribució per sexes de la mostra que estudia música, trobem que un 58 % és de sexe femení, mentre que el sexe masculí es queda amb un 42 %.

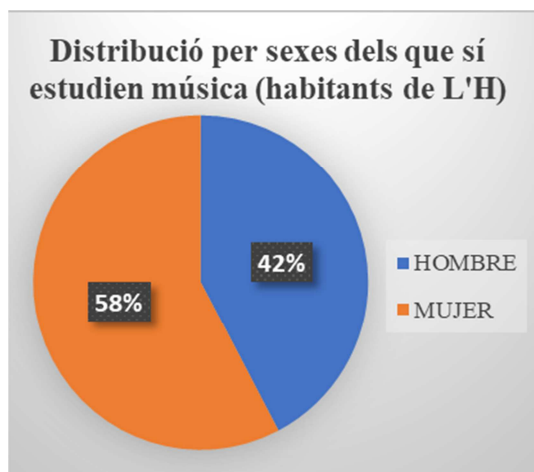

Fig. 13. Distribució per sexe dels que sí que han estudiat música (habitants de l'Hospitalet).

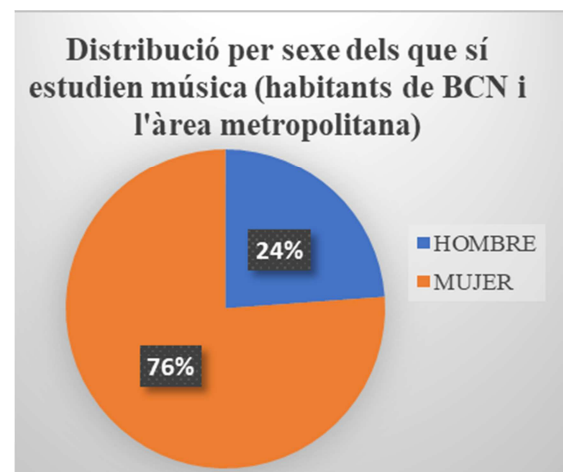

Fig. 14. Distribució per sexe dels que sí que han estudiat música (habitants de Barcelona).

A la resta de poblacions encara s'accentua més aquest predomini del sexe femení, a un 76 % (24 % pel sexe masculí).

Resulta evident que, en acotar la mostra a sols aquells que estudien o han estudiat música, predomina el sexe femení de forma majoritària, si bé cal destacar que a l'Hospitalet aquesta diferència no és tan marcada com a la resta de poblacions.

6) Els estudis musicals i la seva correlació amb el nivell general d'estudis

En comparar el nivell d'estudis acadèmics de la població que estudia música amb la resta (que no n'estudia), observem que hi ha una correlació directa entre aquestes dues variables: com més alt és el nivell d'estudis acadèmics, més alt és el percentatge de població que també estudia música.

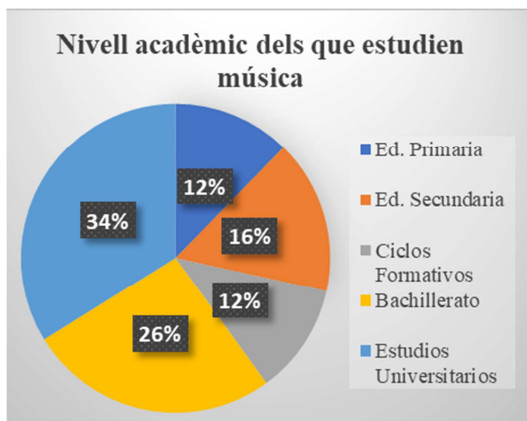

Fig. 15. Nivell acadèmic dels estudiants de música de l'Hospitalet i BCN (tots els enquestats).

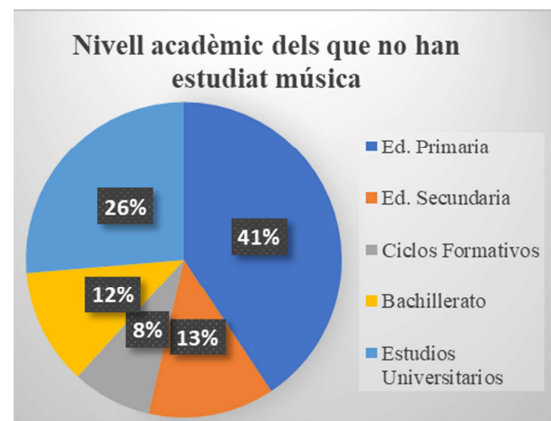

Fig. 16. Nivell acadèmic dels estudiants de música de l'Hospitalet i BCN (tots els enquestats).

Aquesta conclusió podria ser una mica enganyosa si no tenim en compte la variable “edat”. Així doncs, si ampliem els anteriors resultats obtinguts, incloent-hi ara les edats en cada cas, arribem a un nou descobriment.

En efecte, si sols tenim en compte la població que estudia música, la majoria pertany a l'interval d'edats que va des dels 13 anys fins als 18 anys (40 %). Per a la resta d'intervals per edats, trobem una distribució força uniforme (16 % per tram), amb la excepció del primer tram (1-12 anys) en què el percentatge baixa al 12 %.

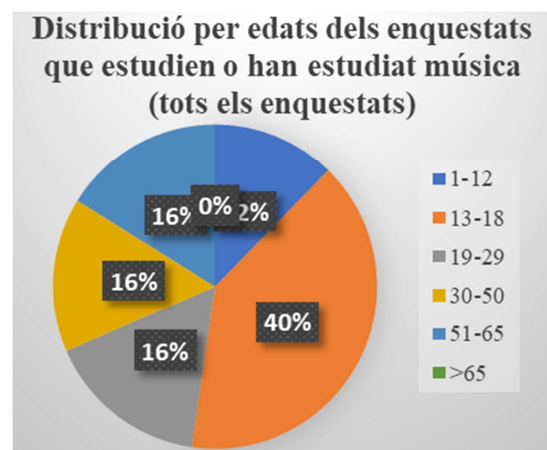

Fig. 17. Distribució per edats dels enquestats estudiants de música.

En contrapartida, tenim la població que no estudia música. En aquest cas s'inverteix la tendència anterior i és el primer tram d'edats el que té el percentatge més alt (37 %), seguit de l'interval de 51 a 65 anys (25 %).

Tenint en compte aquestes dades, podem concloure que l'interès per estudiar música de forma reglada comença a partir dels 13 anys. Sembla lògic pensar que, per a edats inferiors, la música es consideri més com una activitat extraescolar o de lleure que no com l'aprenentatge d'un nou llenguatge (el musical).

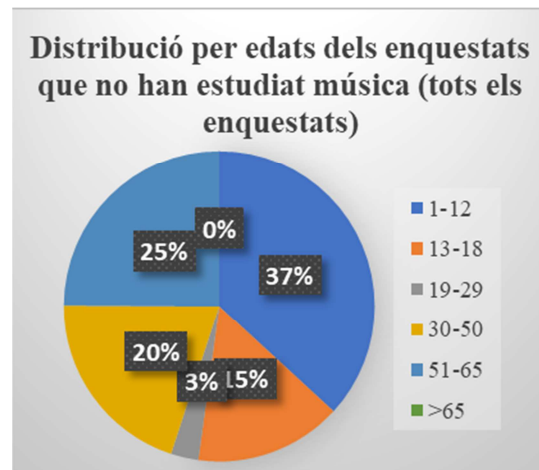

Fig. 18. Distribució per edats dels enquestats que no són estudiants de música.

3.3. Valoració de les entrevistes

Com deia, en el decurs d'aquest treball he realitzat entrevistes a quatre persones de rellevància innegable a la vida musical de la nostra ciutat:

- Núria Sempere (exdirectora de l'EMMCA i actual directora de l'ESMUC)
- David Lafuente (director de la Casa de la Música – Salamandra)
- Lluís Esteve (assessor d'Educació de l'Ajuntament de l'Hospitalet)
- Pepe Dana (propietari de Riff Raff Discos)

De les entrevistes, n'he extret una infinitat de dades de valor per a la investigació, moltes de les quals no són visibles al resum que es pot llegir a l'apartat C dels Annexos: contactes interessants per elaborar el llistat d'entitats, pistes per trobar bibliografia publicada o no, entitats i persones a qui adreçar-me per aconseguir dades...

Cal dir que la tria dels entrevistats s'ha fet tenint en compte la seva importància com a referents del seu sector musical. El fet que pertanyin a diversos àmbits de la música fa molt difícil trobar factors comuns a les seves respostes. Tot i així, i val la pena retenir-ho, van coincidir tots en afirmar d'una o altra manera que l'Hospitalet és una ciutat amb una vida musical molt rica des de diversos punts de vista. També estaven d'acord que, tot i haver fomentat la música més tard que ciutats veïnes, els petits inconvenients que això comporta queden sobradament compensats amb l'avantatge obtingut: poder tenir uns fonaments sòlids sobre els quals construir tota la infraestructura musical necessària sense el llast d'haver de basar-se en un model preestablert o heretat del passat.

4. Conclusions

Un cop analitzades les diverses dades que he anat exposant en aquest estudi, podem arribar a les següents conclusions.

L'Hospitalet sempre ha estat i és encara una ciutat d'acollida. Durant el segle XX va rebre un important flux migratori de diferents regions d'Espanya. Això va afavorir la coexistència de diferents formes d'entendre la cultura i, en conseqüència, la música. D'aquí va sorgir una barreja social i cultural caracteritzada per un ric ventall de manifestacions musicals: de les sardanes a les sevillanes, tot passant per les jotes, la rumba catalana, les *muiñeiras*...

A finals del segle XX, Espanya passa de ser un país amb població emigrant a ser un destí per als emigrants d'altres països (principalment d'Hispanoamèrica), i el mateix passa a l'Hospitalet. Fruit d'aquest nou flux de població, s'incorporen noves tendències al seu ADN musical: des del rap fins a la *bachata*, la *cúmbia*, el *son cubano*... El caràcter integrador de la nostra ciutat l'ha fet créixer culturalment i musicalment de forma exponencial durant les darreres dècades.

D'altra banda, tenir una bona matèria primera no és suficient per arribar a un bon producte final, i la música no és una excepció. És per això que cal disposar dels mitjans necessaris per afavorir i potenciar la cultura musical: escoles de música, sales de concerts, entitats culturals, organismes oficials...

En aquest sentit, he pogut comprovar que l'Hospitalet disposa d'un important conjunt d'infraestructures musicals que, a poc a poc, s'han anat integrant en el paisatge musical de la ciutat fins a esdevenir autèntics referents per a tot el Baix Llobregat (i en alguns casos, fins i tot per a la veïna Barcelona). Només cal pensar en la sala Salamandra, amb una trajectòria de dècades, centenars de concerts al seu currículum i renom que ressona per tot l'Estat. El teatre Joventut o l'auditori Barradas són també altres exemples, amb una àmplia i variada programació d'espectacles durant tot l'any. Per acabar, no podem oblidar l'espai polivalent de la Farga, on s'ha donat acollida als concerts més multitudinaris. Tot això situa l'Hospitalet com una ciutat amb una ràtio de sales de concerts per habitant molt superior a la mitjana nacional.

Però les sales de concert són només el símptoma més visible d'una vida musical molt destacable i que es mou a uns nivells no tan publicitats. La llista d'entitats musicals de la ciutat ens mostra, per quantitat i varietat, que existeix una activitat musical rica i

consolidada, a la qual és lògic pensar —fins que no ho demostrin posteriors estudis— que hi deuen participar força habitants de la ciutat. La distribució espacial de les entitats, visible en el mapa elaborat, demostra a més que tota aquesta riquesa no és patrimoni d'un sol barri, sinó que abasta en major o menor grau tota la ciutat.

Respecte a l'interès de la població pels estudis musicals, cal dir que ha crescut en els darrers anys. Segons les dades obtingudes per l'IDESCAT, l'increment d'alumnes matriculats en el període 2008-2014 ha estat d'un 20 % a Catalunya, mentre que a la resta de l'Estat espanyol l'increment durant el mateix període ha estat d'un 12 %. L'enquesta feta a nivell local confirma aquesta tendència, però amb escreix: segons les dades obtingudes, un 38-39 % de la població enquestada reconeix haver cursat algun tipus d'estudis musicals. Aquest indicador cal valorar-lo positivament, ja que, si bé es cert que no es tracta d'una opció majoritària (i potser seria utòpic pensar-ho), també és cert que no ho podem catalogar com una activitat marginal, minoritària o poc rellevant.

L'evolució de l'EMMCA, centre de referència de l'ensenyament musical hospitalenc, avala aquestes consideracions. Al llarg dels seus 13 anys de vida, el nombre d'alumnes ha tingut un creixement sostingut. Enguany ha començat el seu catorzè curs amb un total de 2.269 alumnes inscrits, a banda d'un reconeixement a nivell europeu per la feina feta. Tot un èxit per a una escola municipal que no sols pretén formar els seus alumnes, sinó que també té una important funció de cohesió social.

En altres vessants de l'activitat musical, cal destacar la simptomàtica presència a l'Hospitalet de la Xarxa de Cases de la Música. Amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, aquest projecte ha esdevingut un autèntic motor de dinamització per a la música en viu. Entre les seves activitats hem de destacar la variada programació de concerts als seus locals, la promoció de noves formacions musicals a través dels concursos com l'Hospisona, o també la creació de nous espais com estudis de gravació i aules per a formació.

Com a conclusió final d'aquest treball, podem afirmar que l'Hospitalet és efectivament una ciutat prou rica en l'àmbit musical, amb una població interessada per la música, un nivell de formació destacable i una xarxa d'entitats i infraestructures important, sòlida i arrelada socialment.

I malgrat tots aquests indicadors positius, cal no caure en el triomfalisme: és evident que una ciutat com l'Hospitalet —la segona amb més població de Catalunya, recordem-ho— segurament té encara molts aspectes a millorar en tots els àmbits, inclòs el musical.

Descobrir aquests aspectes i fer propostes de millora queda ja fora de l'abast d'aquest treball. El que resulta clar és que tots els elements posats en relleu en aquestes pàgines són un bon fonament perquè, en el futur, es manifesti encara amb més força el gran potencial musical que té l'Hospitalet de Llobregat.

5. Difusió del treball: la pàgina web (<http://musicalh.rf.gd/>)

Gràcies a l'enquesta, vaig veure que entre una part de la població hi havia un desconeixement sobre on fer música a l'Hospitalet. La pàgina de l'Ajuntament és interessant, però no va encaminada a oferir aquesta mena de servei. Així, amb la finalitat d'oferir aquesta informació d'una forma més específica i depurada, vaig crear aquest lloc web: <http://musicalh.rf.gd/>

Això va suposar un repte personal, ja que els meus coneixements en aquest camp eren limitats. Vaig descobrir, a força d'ensopegar, els diferents passos a seguir abans de poder donar d'alta una senzilla adreça on penjar els continguts de la futura pàgina web.

Per crear la web calia trobar una eina que fos potent però de fàcil aprenentatge, versàtil però gratuïta... Amb aquests requisits, vaig trobar WordPress, que és un sistema de gestió de continguts (CMS⁹) que permet crear i mantenir un lloc web sense ser un expert en programació.

El fet de ser gratuït suposava certes limitacions en el seu ús que, a la pràctica, el feien poc útil. Per poder fer el que volia, necessitava tenir una versió “premium” que era de pagament.

El següent repte va ser accedir a una versió “premium” de forma gratuïta: necessitàvem un servidor extern al de WordPress, i això suposava novament haver de pagar.

La solució va arribar amb Infinity Free, que és un servidor que permet allotjar els teus continguts sense cost.

Un cop triada l'eina i el servidor, “només” (i ho dic irònicament!) calia dedicar temps i paciència per anar donant forma als diferents continguts de la web. Un cop més, el sistema de encerts i errors era la forma d'avançar (lenta i no sempre segura).

Tot just quan començava a tenir definida tota l'estructura de la web, va arribar un nou problema: Infinity Free m'havia suspès el compte al seu servidor en detectar-ne un ús massa intensiu.

Suposo que, en tenir tantes hores de connexió oberta, ho van interpretar com si fos una web de tipus professional. En aquest cas, ja em correspondria un servei gratuït.

Tota la feina feta estava perduda? Havia de tornar a començar des de zero? Després d'uns moments de pànic, vaig decidir que el millor era enviar un e-mail a InfinityFree (escrit en anglès) per tal d'explicar-los el que estava fent i per què ho necessitava.

⁹ CMS: Content Management System

Finalment, va arribar la resposta esperada: m'havien reactivat el compte i havia recuperat tota la feina feta.

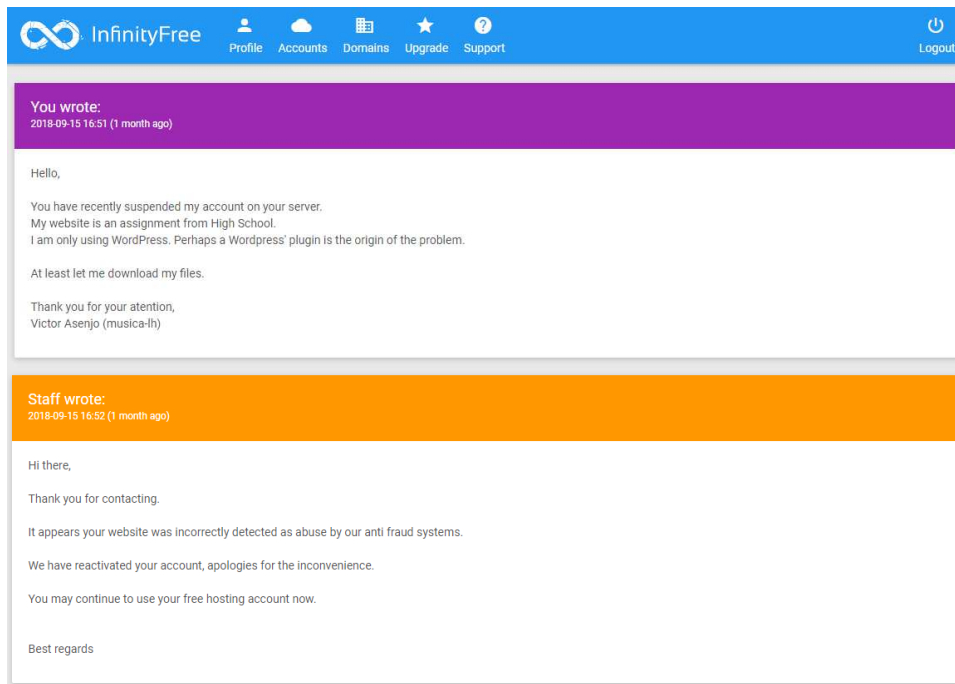
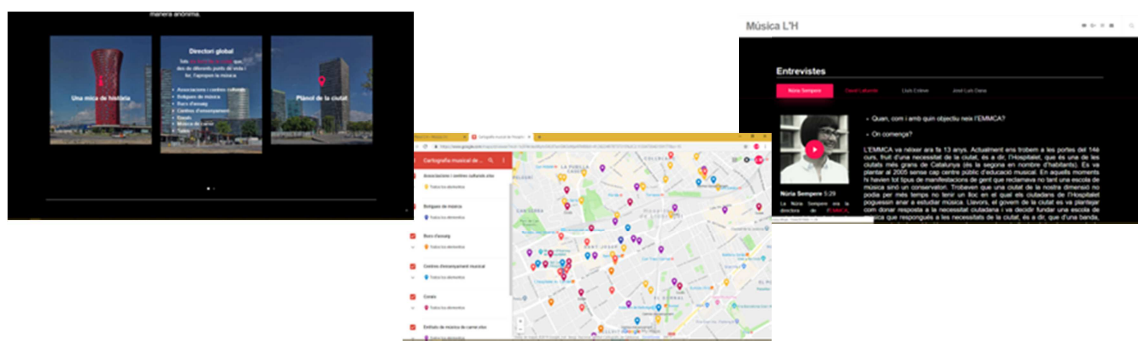

Fig. 19. Correus intercanviats amb la companyia *Infinity Free*.

Entre els diferents continguts del web s'hi pot trobar:

- Informació sociocultural de l'Hospitalet de Llobregat.
- Directori dinàmic de les diferents entitats que es poden trobar a l'annex A, amb el link d'accés corresponent.
- Geolocalització de les entitats mencionades, en un únic plànol¹⁰.
- L'estudi realitzat a la població, a partir de l'enquesta.
- Les entrevistes transcrits, i amb l'enllaç corresponent al vídeo de YouTube.
- Arxius descarregables relacionats amb la recerca.
- Els enllaços als perfils de xarxes socials vinculats al treball.

¹⁰ Fet amb la plataforma de Google My Maps:

<https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=1s3F4mLexWyiv54L97arrGW2xWjeXFM0&ll=41.36796292258411%2C2.109850299999948&z=14>

6. Bibliografia

Ajuntament de l'Hospitalet. *Cercador*. <<http://www.l-h.cat/utills/cercador/cercador.aspx>> [Consulta: indefinida].

Ajuntament de l'Hospitalet. *Conocer L'H; Historia* [en línia]. <http://www.l-h.cat/laciutat/265229_2.aspx> [Consulta: 03 juny 2018].

Brufal Arráez, José David. *Estudio de la trayectoria en educación musical de los componentes de sociedades musicales de Alicante: Vega Baja, Medio y Alto Vinalopó*. Director de la investigación: Sauleda Parés, Narciso. Centro, Departamento o Servicio: Universidad de Alicante. Departamento de Didáctica General y Didácticas Específicas, 2008.

CONNELL, GIBSON «Soundtracks: Popular Music, Identity and Place». *Routledge* (2002)

CORTES «La escena rockera en Ocoyoacac».

FINEGAN, RUTH (2007). *The hidden musicians. Music-making in an English town*. Middletown: Wesleyan University Press.

IDESCAT. *Anuari estadístic de Catalunya*. <<https://www.idescat.cat/pub/?id=aec>> [Consulta: 15 setembre 2018]

INE. *Anuario estadístico de España* 2018. <http://www.ine.es/prodyser/pubweb/anuario18/anu18_completo.pdf> ISSN: 0066-5177. [Consulta: 15 setembre 2018]

INFINITY FREE. <<https://infinityfree.net/>> [Consulta: indefinida]

Jambrina Rodríguez, Julia. *Las escuelas de música tradicional en Castilla y León. Análisis comparativo*. Dirección/Departamento/Instituto: Barrios Manzano, María Pilar; Fraile Prieto, María Teresa; Raimundo, Jose Filomeno Martins; Universidad de Extremadura. Departamento de Didáctica de la Expresión Musical, Plástica y Corporal, 2013.

JOHANSSON ET AL «Sound, Society and the Geography of Popular Music» *Ashgate* (2009).

KRIMS «Music and Urban Geography» *Routledge* (2007).

LASHUA ET AL (EDS.) «Sounds and the City_ Popular Music, Place, and Globalization- Palgrave Macmillan UK (2014)

LONDON ASSEMBLY. <<https://www.london.gov.uk/what-we-do/arts-and-culture/culture-and-good-growth/music-facilities-map>> [Consulta: 22 novembre 2018]

MARTÍNEZ VICENTE, MARÍA JOSÉ. *Música y fiestas, ayer y hoy: presencia musical en las fiestas de San Juan de Soria*. Editor: Universidad de Valladolid. Facultad de Filosofía y Letras. Director o Tutor: Cámara de Landa, Enrique, dir, 2016.

MOLERO GÓMEZ, ISMAEL. *La influencia de la música popular en la sociedad contemporánea desde la segunda mitad del siglo XX: Aplicación a la enseñanza de la historia en la Eso y el bachillerato*. Editor: Universidad Autónoma de Madrid, 2015. ISSN: 1989-5240.

OSSA MARTÍNEZ, MARCO ANTONIO DE LA. *La música en la Guerra Civil Española*. Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2008. ISBN 9781109427134; [tesis doctorals en xarxa] <<http://hdl.handle.net/10578/999>>.

PLATAFORMA ESCOLA DE MÚSICA DE L'HOSPITALET «Dossier 25 ANYS SENSE ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA». *Documents de l'arxiu municipal* (juny 2004).

RAVENTÓS FREIXA, JORDI. *Manifestacions musicals a Barcelona a través de la festa: les entrades reials (segles XV-XVIII)*. Director/a: Pelinski, Ramón. Departamento/Instituto: Universitat de Girona. Departament de Geografia, Història i Història de l'Art, 2006. ISBN: 8469009303.

RIVERA FERNÁNDEZ, MARÍA LUZ. *Música, promoción personal y acción social y comunitaria. una aproximación histórico-sociológica a la interacción entre música y Sociedad*. Editor: Universidad de Valladolid. Facultad de Educación y Trabajo Social. Director o Tutor: Moreno Mínguez, Almudena, dir.; Hernández de la Fuente, David, dir., 2014.

SAAVEDRA ROBAINA, ISABEL. *Sociedades e instituciones musicales en las Canarias orientales en las épocas moderna y contemporània*. Director/a de tesis doctoral: Hernández Socorro, M^a de los Reyes (2007).

SERVEI DE CULTURA DE L'HOSPITALET «CULTURALH: El Servei de Cultura fa balanç del darrer any». *Article de l'Ajuntament*: dimarts, 21 de juliol de 2015.

TENA JUNCOSA, FRANCESC «LA VIDA MUSICAL A L'HOSPITALET (del darrer terç del segle XIX AL 1936)». *Document de l'arxiu històric de l'Hospitalet* (març 1994).

TESIS DOCTORALES EN RED. *Tesis doctorales en red* [tesis doctorales en línea] <<https://www.tdx.cat/>> [Consulta: indefinida].

Thought Economics. *The role of music in human culture*. <<https://thoughteconomics.com/the-role-of-music-in-human-culture/>> [Consulta: 26 agost 2018]

WONDER.LEGAL, ESPAÑA. *Contrato de cesión de derechos de imagen* [en línia] <https://www.wonder.legal/es/modele/contrato-cesion-derechos-imagen?gclid=EAIaIQobChMI8djFgIm63AIVBIXVCh1BEQZ_EAAYASAAEgIc3_D_BwE> [Consulta: 06 octubre 2018].

WORDPRESS. *Foro de WordPress*. <<https://es.wordpress.com/>> [Consulta: indefinida]

A més dels enllaços mencionats anteriorment, he visitat el web de cada entitat per incorporar el seu enllaç al directori creat. Per tant, caldria tenir en compte també aquelles adreces electròniques que consten al web del treball.

7. Agraïments

Vull donar les gràcies al meu tutor d'aquest treball de recerca, Josep Maria Mayol i Puentes, per la seva direcció, consells i correccions; a Eduardo Riols, pel seu assessorament per al formulari; al docent de l'escola d'educació infantil i primària Sant Josep - El Pi, per deixar-me deu minuts de les seves classes per realitzar l'enquesta a les generacions que lideraran el futur; a tota la gent anònima que, de forma desinteressada i fins i tot sense conèixer-me, han dedicat uns minuts del seu temps per contestar l'enquesta; a Juan Carlos Manzano, per la seva ajuda en la correcció del formulari traduït a l'alemany que, tot i finalment no haver estat utilitzat en aquest treball, ha estat tot un aprenentatge; a José Luís Expósito per introduir-me al món de la informàtica i ser el primer en ajudar-me a pujar el web al núvol; a Santiago Jiménez, per les xerrades durant la seva guàrdia de pati a la cantina sobre el web i els serveis de *Google*; a Lluís Esteve Garnés, pel seu temps i la seva contribució a la ciutat donant empenta al projecte de l'EMMCA; a Núria Sempere, per la seva professional i sàvia gestió com a directora de l'EMMCA (des de aquí li desitjo el millor per al seu futur com a directora de l'ESMUC); a David Lafuente, per promocionar, viure i fer-nos sentir la música a flor de pell des de la Sala Salamandra i la Casa de la Música d'Hospitalet; a José Luis Dana, per compartir amb mi una tarda i ser un referent al sector discogràfic de la nostra ciutat; a Sílvia Correa, per la seva ajuda a l'hora de realitzar les gravacions de les entrevistes a les personalitats que estan al capdavant de les institucions, entitats i locals més representatius de l'Hospitalet i que treballen per millorar dia a dia la cultura musical a la nostra ciutat (ella també és una d'aquestes persones, amb el seu canal a YouTube: *Themaremonstrum*); a Agustín Castellano Bueno, de l'Arxiu del Museu d'Història de l'Hospitalet, per fer-me un lloc a la seva agenda i, a part de deixar-me documents municipals interns, aconsellar-me sobre on poder aconseguir més material de recerca.

Finalment, vull donar les gràcies a les persones que ho són tot per a mi: la meua família, pel seu suport i ànims durant tot el projecte. Sense ells no el podria haver fet. Gràcies sobretot a mon pare i ma mare, que m'han ensenyat a aixecar-me de les caigudes.

ANNEX A. Directori de les entitats relacionades amb el món de la música

Associacions i centres culturals

<i>NOM ENTITAT</i>	<i>ADREÇA SOCIAL</i>
ACA CASA DE FUENTE OVEJUNA DE CAT EN L'H	AV. ISABEL LA CATÒLICA, S/N. -PARC LES PLANES-
ACA COFRADÍA 15 + 1	C/ MOLÍ, 48-50, BXS.
ACA HIJOS DE BEDMAR EN CAT	C/ VENTURA GASSOL, 29, ESC IZQD, 1º.3ª.
ACA HIJOS DE PARADAS EN CATALUÑA	C/ MIRALTA, 31, BXS.
ACA MARISMAS DEL GUADALQUIVIR	C/ NARANJOS, 48-50, ESC D, ATC 3ª
ACA REAL COFRADÍA VIRGEN DE LA CABEZA	C/ APRESTADORA, 3 -PARRÒQUIA
ACA ROCIERA EL CAMINO	C/ RODÉS, 4
ACA TERTULIA FLAMENCA DE L'H	C/ CLAVELES, 2-4, BXS
AS. CAPORALES SAN SIMÓN USA BARCELONA	RAMBLA CATALANA, 70, 2N 4A
AS. CENTRO CULT. Y FOLKLÓRICO VIRGEN DEL SOCAVÓN	AV. CAN SERRA, 88 A, 2N, 2A
AS. CENTRO CULTURAL BOLIVIANO "WIÑAY INTI"	C/ ESTRUCH, 16, 1R 3A
AS. CULT COFRADÍA DE PENITENCIA SANTÍSIMO CRISTO	C/ MN. JAUME BUSQUETS, 5-7 - PARRÒQUIA
AS. CULTURAL ANDALUZA DE L'H -ACA-	C/ CLAVELLS, 2-4
AS. CULTURAL BOLIVIANA YACHAY FOLK	C/ GENERAL MANSO, 13, 2N 1A
AS. CULTURAL CUBANEO LO AUTÉNTICO	C/ SALVADOR SEGUÍ, 15, BXS
AS. CULTURAL PERÚ RITMOS Y COSTUMBRES	C/ MIQUEL ROMEU, 46, 1R 2A
AS. CULTURAL PERUANA SEÑOR DE LOS MILAGROS	C/ AMADEU VIVES, 52, 3R 1A
AS. CULTURAL Y DE DANZA CONCHA RUIZ	CTRA. D'ESPLUGUES, 10, BXS
AS. CULTURAL-MUSICAL-DEPORTIVA ATTACK CAT	C/ LLANÇA, 50, ATC 2A
ASS. SARDANISTA COLLBLANC-TORRASSA	RDA. TORRASSA, 105, 1A PLANTA
ATENEU CULTURAL CATALÒNIA	C/ RAFAEL CAMPALANS, 16, 2N
ATENEU DE CULTURA POPULAR	C/ SANTA ANNA, 1-7
C.C.A. BLAS INFANTE DE L'H	AV. MARE DE DÉU BELLVITGE, 190-200

C.C.A. HDAD. ROCIEROS DE CARMONA	C/ CLAVELES, 2-4 BJS
CASA DE BAENA, AS. CULTURAL ANDALUZA EN CAT	C/ MAS, 151, BXS.
CASA DE HUELVA, CENTRO ANDALUZ	AV. EUROPA, 174-176, 1R ALTELL H
CENTRE CULTURAL LA BÒBILA	PL. BÒBILA, 1
CENTRE CULTURAL SANT JOSEP	AV. ISABEL LA CATÒLICA, 32
CENTRO ARAGONÉS DE L'HOSPITALET	PL. GUERNICA, 10-11
CENTRO CULTURA POPULAR LA ASUNCIÓN	C/ SANTA EULÀLIA, 240, 1R 4ª (EDIF. VANGUARD)
CENTRO EXTREMEÑO MUÑOZ TORRERO	C/ BELCHITE, 9-11, ENTL. 2ª
CENTRO RECREATIVO ANDALUZ ALHAMBRA	AV. VILANOVA, 20 BJS
COORD. ENTIDADES ANDALUZAS DE L'H	C/ COLLSEROLA, 68, 2N
COORD. SARDANISTA DE L'HOSPITALET	C/ DIGOINE, 33, 1R.
GRUP SARDANISTA BELLVITGE	RAMBLA MARINA, 232
GRUP SARDANISTA GORNAL	AV. VILANOVA, 22, 11È 1ª
GRUP SARDANISTA LA FLORIDA	AV. CATALUNYA, 98, 1R 15A
HDAD. AMIGOS DE SAN BENITO ABAD	AV. EUROPA, 174-176, 1R
HDAD. ROCIERA ANDALUZA DE L'HOSPITALET	C/ CLAVELLS, 2-4 S/SOTERRANI
HDAD. ROCIERA R.C.A. BCN C. PASTORA ALMONTEÑA	C/ CLAVELLS, 2-4 S/SOTERRANI
PEÑA CULT. FLAMENCA Y REC. AND. ANTONIO MAIRENA	C/ COLLSEROLA, 68, BXS.LOCAL
UNIÓN EXTREMEÑA DE L'HOSPITALET	AV. EUROPA, 230-232, 1R

Botigues de música

<i>NOM ENTITAT</i>	<i>ADREÇA SOCIAL</i>
LÍNIA MUSICAL	C/ MIQUEL ROMEU, 9
RIFF-RAFF	C/ DE LES ROSELLES, 35
TANNE BASS CORNER	C/ CAMÍ DE RIERETA, 33. PLANTA 3ª, LOCAL 29

Bucs d'assaig

<i>NOM ENTITAT</i>	<i>ADREÇA SOCIAL</i>
JULIO ARTOLA SL	AV. DEL CARRILET, 237
LAFUNDICIÓ, SCCL	C/ PRAT, 11, BXS 2A
LOCALES DE ENSAYO FABREGADA 38	AV. FABREGADA, 38
LOCALES DE ENSAYO LA UNIVERSAL	C/ DE LA RIERETA, 33/ AV. PAU CASALS, 62

Centres d'ensenyament musical

<i>NOM ENTITAT</i>	<i>ADREÇA SOCIAL</i>
AMIGOS DE LA MÚSICA DE BELLVITGE	RAMBLA MARINA, 232, BXS.
ASS. MUSICAL COLLBLANC-TORRASSA BAND	C/ VAQUER, 27, 1R 1A
ESCOLA DE MÚSICA CENTRE DE LES ARTS	AV. VILANOVA 32
ESCOLA DE MÚSICA CENTRE D'ESTUDIS MUSICALS HARO	C/ SANTIAGO APÒSTOL 75
ESCOLA SANTIAGO RAMÓN Y CAJAL	C/ DE L'ALBEREDA, 2
FLOTATS ESPAI MUSICAL	CARRER MAJOR, 74
RECREART	C/ PRAT DE LA RIBA, 259
TEMPS DE MÚSICA	C/ DE BATLLORI, 11, BAIXOS
VIOLIBCN	CARRER MAJOR, 15

Corals

<i>NOM ENTITAT</i>	<i>ADREÇA SOCIAL</i>
ASS. CORAL HEURA	AV. ISABEL LA CATÒLICA, 32 -CC SANT JOSEP
ASS. CORAL I HUMORÍSTICA DRAC D'OR	C/ CULTURA, 13
COR ADINOI	C/ APRESTADORA, 3, PARRÒQUIA
COR CREIXENT	C/ RAFAEL CAMPALANS, 16, 2N
CORAL ELISARD SALA	C/ ENRIC PRAT DE LA RIBA, 337-339 -CASINO-
CORAL FLOTATS	CARRER MAJOR

CORAL INFANTIL ELS MATINERS	RAMBLA DE LA MARINA, 437 1º 1ª
CORAL XALESTA	C/ ESGLÉSIA, 31, BXS.
ESCOLA PINEDA	C/ DELS JONCS, 1
GOSPEL HEARTS	AV. ISABEL LA CATÒLICA, 32
INS EDUARD FONTSERÈ	C/ DE LES MIMOSSES, 31
INS MARGARIDA XIRGU	TRAVESA COLLBLANC, 56
INS MERCÈ RODOREDÀ	RAMBLA MARINA 393
INS RUBIÓ I ORS	C/ DEL MOLÍ, 24
INS TORRAS I BAGES	AV. DE CAN SERRA, 101
NEW GOSPEL	C/ SANTA ANNA, 1-7
SETMANA DE CANT CORAL A L'HOSPITALET	C/ ESGLÉSIA, 31, BXS.

Entitats de música de carrer

<i>NOM ENTITAT</i>	<i>ADREÇA SOCIAL</i>
ASS. COLLA DIABLES FOLCAT DIABÒLIC	C/ DIGOINE, 33, PB PIS.
ASS. CULTURAL REC. CAPGROSSOS LA FLORIDA	C/ PRIMAVERA, 2 / AV. NORD, 29
ASS. DE DIABLES KABRA DE L'H.	C/ MARE DE DÉU DE LA MERCÈ, 20, 5È.
ASS. DIABLES I DIAABLESSES DE LA FLORIDA	C/ DIÓGENES, 19, BJS.
ASS. FILLS DE LA FLAMA	C/ JOSEP PLA, 41, 2N 2A
ASS. GRALLERS I GRALLERES DE BELLVITGE	C/ FRANÇA, 76, 4R 2A
ASSOCIACIÓ CAPGROSSOS CIUTAT COMTAL	C/ SANT EUGENI, 14 BAIXOS
COLLA DIABLES DE BELLVITGE	AV. MARE DE DÉU BELLVITGE, 190- 200
COLLA GEGANtera DEL BARRI DE SANT JOSEP DE L'HOSPITLET DE LLOBREGAT	C/ SANTIAGO APÓSTOL, 25-27, 3ª
COLLA INFANTIL DE DIABLONS I TABALERS	AV. JOSEP TARRADELLAS, 122 - ESCOLA
COLLA JOVE DE L'HOSPITALET	C/ JONCS, 10

COORD. COLLES GEGANTERES DE L'H	C/ CULTURA, 13, BXS
MAJORETTES I BANDA DE L'HOSPITALET	AV. VILANOVA, 20, LOCAL
SKAMOT DIABOLIK DE SANTA EULÀLIA	C/ ANSELM CLAVÉ, 24
TRO, ENTITATS DE FOC DE L'H	C/ MARE DE DÉU DE LA MERCÈ, 20

Sales

<i>NOM ENTITAT</i>	<i>ADREÇA SOCIAL</i>
AUDITORI BARRADAS	RAMBLA JUST OLIVERAS 56
AUDITORI LA TORRASSA	C/ SANTIAGO APÒSTOL, 40
DEPÓSITO LEGAL	C/ SANTA ANNA, 14
EL VIEJO PIANO	CARRER MAJOR, 79
LA FARGA	C/ DE BARCELONA, 2
L'ONCLE JACK	C/ DE LES ROSELLES, 32
SALA 76	PASSATGE DE MILANS, 62
SALA ARUB	CARRETERA DEL MIG, 92
SALA SALAMANDRA	AV. DEL CARRILET, 235
TEATRE JOVENTUT	C/ JOVENTUT 10

ANNEX B. Enquesta realitzada

Demografía musical

A partir de los datos extraídos de este formulario se estudiarán las relaciones de la población con el mundo de la música.

***Obligatorio**

1. Sexo *

Marca solo un óvalo.

☐ HOMBRE

☐ MUJER

2. Edad actual *

Marca solo un óvalo.

☐ 1-12

☐ 13-18

☐ 19-29

☐ 30-50

☐ 51-65

☐ +65

3. Nivel de estudios académicos *

Marca solo un óvalo.

☐ Ed. Infantil

☐ Ed. Primaria

☐ Ed. Secundaria

☐ Bachillerato

☐ Ciclos

☐ Formativos

☐ Estudios Universitarios

4. País de procedencia *

5. Población de residencia *

Marca solo un óvalo.

☐ L'Hospitalet de Llobregat *Pasa a la pregunta 7.*

☐ Otra *Pasa a la pregunta 6.*

Población distinta a Hospitalet de Llobregat

Ha seleccionado la opción "Otra" en la última pregunta.

6. Especifique la población *

EMMCA

Escuela Municipal de Música - Centro de las Artes

7. ¿Conoce la EMMCA (Escuela Municipal de Música - Centro de las Artes)? *

Marca solo un óvalo.

- ☐ Sí
☐ No

8. ¿Forma o ha formado parte de esta Entidad? *

Marca solo un óvalo.

- ☐ Sí
☐ No

Estudios musicales

9. ¿Estudia o ha estudiado música como actividad extraescolar? *

Marca solo un óvalo.

- ☐ Sí *Pasa a la pregunta 11.*
☐ No *Pasa a la pregunta 10.*

Motivos por los que no ha estudiado música

Puede marcar más de una respuesta.

10. ¿Por qué no estudia o no ha estudiado música? *

Seleccione todos los que correspondan.

- ☐ Desconocimiento de centros donde poder estudiar
☐ Motivos económicos
☐ Incompatibilidad horaria
☐ Desinterés

Pasa a la pregunta 14.

Centro de estudio

11. ¿Cuándo empezó a estudiar música? *

Marca solo un óvalo.

- ☐ 1-12
☐ 13-18
☐ 19-29
☐ 30-50
☐ 51-65
☐ +65

12. ¿En qué centro estudia o ha estudiado música? *

13. ¿Cuántas horas dedica o ha dedicado semanalmente a sus estudios musicales? *

Marca solo un óvalo.

- ☐ Menos de 3 horas
☐ Entre 3 y 6 horas
☐ Más de 6 horas

Instrumento musical

14. ¿Toca algún instrumento? *

Marca solo un óvalo.

- ☐ Sí *Pasa a la pregunta 15.*
☐ No *Deja de rellenar este formulario.*

Un poco más sobre usted

15. ¿Qué instrumento/s toca? *

Selecciona todos los que correspondan.

- ☐ Guitarra
☐ Bajo
☐ Piano/teclados
☐ Batería
☐ Instrumentos de viento (saxofón, flauta, clarinete, trompeta, oboe, etc.)
☐ Otros instrumentos de percusión
☐ Otros instrumentos de cuerda (arpa, violín, etc.)
☐ Voz

16. ¿En qué ámbito? *

Marca solo un óvalo.

- ☐ Profesional (vive de ello)
- ☐ Semiprofesional (tiene otras actividades remuneradas aparte de la música)
- ☐ Amateur (participa en algunos conciertos sin ánimo de lucro)
- ☐ Afición (sólo toca en casa)

Con la tecnología de
 Google Forms

ANNEX C. Resum de les entrevistes realitzades

Núria Sempere (exdirectora de l'EMMCA i actual directora de l'ESMUC)

- Estem aquesta tarda amb Núria Sempere, directora de l'EMMCA (Escola de Música Centre de les Arts de l'Hospitalet). Abans de començar, gràcies per la teva disponibilitat i temps. Explica'ns una mica què és l'EMMCA i quin paper desenvolupa dins de la nostra ciutat.
- Quan, com i amb quin objectiu neix?
- On comença?

L'EMMCA va néixer ara fa 13 anys. Actualment ens trobem a les portes del 14è curs, fruit d'una necessitat de la ciutat, és a dir, l'Hospitalet, que és una de les ciutats més grans de Catalunya (és la segona en nombre d'habitants). Es va plantar al 2005 sense cap centre públic d'educació musical. En aquells moments hi havia tot tipus de manifestacions de gent que reclamava no tant una escola de música sinó un conservatori. Trobaven que una ciutat de la nostra dimensió no podia per més temps no tenir un lloc en el qual els ciutadans de l'Hospitalet poguessin anar a estudiar música. Llavors, el govern de la ciutat es va plantejar com donar resposta a la necessitat ciutadana i va decidir fundar una escola de música que respongués a les necessitats de la ciutat, és a dir, que, d'una banda, bona part de la població comencés o seguís estudiant música i no només la música, sinó també la dansa i el teatre i, per tant, totes les arts escèniques. A més a més, som una ciutat amb molta població amb bagatge migratori (hi ha un 28 % d'habitants). Normalment, a la resta de ciutats, els immigrants són persones que no solen fer ús de les escoles de música. Malgrat això, també s'havia de fer de manera que es posés al seu abast. El tercer objectiu que es va marcar el govern municipal en aquell moment va ser que servís com a vehicle de cohesió entre els ciutadans del nord i del sud de la ciutat. La ciutat de l'Hospitalet es troba travessada per dues línies de tren que configuren barris molt autorreferenciats, que difícilment traspassen d'un barri a un altre; per tant, quan el govern de la ciutat va configurar un nou servei municipal, ens va plantejar aquests reptes.

La manera com l'equip de professionals vam afrontar aquests reptes va ser, d'una banda, intentar que les maneres d'ensenyar i d'aprendre fossin amenes, atractives per a bona part de la població i no només que es sentissin cridats aquells que tenen una tradició familiar de pràctiques artístiques. Per això orientem tota l'activitat musical al voltant dels conjunts instrumentals. Les classes d'instruments es fan en grup perquè hi pugui haver un

aprenentatge cooperatiu, per això intentem inundar tota la ciutat de concerts i així que aquesta s'enriqueixi amb el que fem... Però amb això no n'hi havia prou, per què especialment les persones amb bagatge migratori o que formen part d'alguna minoria cultural, se sentissin atretes. Aquí va ser quan vam decidir entrar a les escoles de primària que aglutinen aquesta població. A la ciutat tenim moltes escoles de primària que amb aquesta dualitat (escola pública/ escola concertada) ens acabem trobant amb una escola concertada amb menys estudiants amb bagatge migratori que no pas l'escola pública i, per tant, vam decidir entrar.

En aquest moment som presents a nou escoles públiques de la ciutat fent-hi instruments de música clàssica i contemporània; a quatre escoles fent instruments de corda i a una escola, instruments de vent de l'orquestra, fent-hi jazz, big band, jazz manouche, teatre i dansa.

Molts d'aquests estudiants, quan acaben la primària, segueixen els seus estudis musicals (aproximadament un 6 %). Així obtenim un mirall de la ciutat en què els joves es poden sentir identificats i tenir un referent. Ara mateix l'EMMCA està format per un total de 2.269 alumnes dels quals aproximadament la meitat són de primària.

- Quins projectes teniu presents, tant a curt com a llarg termini?

Ara per ara, estem immersos en un orgull que és un repte també: aquest curs passat ens van donar un segell de bones pràctiques URBAC, que és una xarxa europea de ciutats que fan una política pública molt bona. En el nostre cas, van reconèixer la nostra ciutat per utilitzar l'escola municipal de música com a factor de transformació social.

Hem encetat un camí amb dues ciutats europees: una danesa a Aarhus i una ciutat italiana a Adelfia. Ara estem acabant la primera fase del projecte, que era de sis mesos, atraient altres ciutats a formar part de la nostra xarxa afegint-hi quatre ciutats més: Valongo, Grigny, Brno, Katowice.

- Quins creus que són els ítems, els requisits que ha de tenir una ciutat per poder dir que aquesta és rica musicalment parlant?

Quants concerts, quantes sales musicals, quants... Quin reconeixement tenen les músiques no autòctones en el context de la programació de la ciutat. Quants grups residents tens en els equipaments públics, la vida musical amateur, produccions musicals a la ciutat.

La ciutat de l'Hospitalet és molt rica però ens falta residència de grups. És qüestió de temps, donat que les bases ja estan cimentades.

David Lafuente (gerent de la sala Salamandra i director de la Casa de la Música a l'Hospitalet de Llobregat)

- Què és la Casa de la Música?

La Casa de la Música és un projecte sociomusical que neix fruit de la voluntat de tres sales amigues (Clap de Mataró, La Mirona de Salt i Salamandra de l'Hospitalet) de crear un projecte que dinamitzi les músiques modernes al seu territori. Amb una clara vocació de servei públic, la voluntat era desenvolupar activitats relacionades amb la formació musical, la creació, l'exhibició i la connexió de la música amb els seus públics. Era un projecte ambiciós que necessàriament havia de comptar amb la complicitat de les nostres administracions. El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i els respectius ajuntaments es van avenir a participar d'aquesta aventura i a sumar esforços. El projecte comença a rodar a Mataró i Salt l'any 2005 i a l'Hospitalet el 2006. Actualment som 5 cases, ja que més endavant es va afegir Manresa i Terrassa, i juntes vàrem crear la Xarxa de Cases de la Música de Catalunya, on hem après a compartir projectes, crear nous projectes d'àmbit nacional, a alimentar-nos els uns als altres, a sumar, debatre idees, conceptes i punts de vista. Amb l'objectiu comú de fer ciutats amb música viva.

- Activitats actuals

Hi ha moltíssima activitat: et passo el Pla d'actuació del 2018 en què tens les activitats a la pàgina 10 i 11 i l'explicació en les següents.

- Projectes futurs

A banda dels projectes de noves activitats que ja tens al Pla d'actuació, estem treballant amb l'Ajuntament per construir un espai per al projecte. Aquest espai tindrà una sala d'exhibició de format mitjà (300/400 pax), un estudi de gravació, un espai de co-working i aules per a formació i creació. Donarà centralitat i un lloc on poder créixer.

- Què és l'Hospisona?

És un concurs de bandes emergents en el qual col·labora la Regidoria de Joventut i Entre Joves. L'objectiu és trobar una banda amb potencial per ajudar-la en el seu camí cap a la professionalització (Incubadora musical). Aquest any s'hi han apuntat unes 70 bandes. D'aquestes, el jurat escull 15 que passen la primera fase i reben votacions per part del jurat i de la gent. D'aquestes 15, el jurat n'escull tres i una l'escull la gent (banda més votada). Les quatre finalistes toquen un dia a la Salamandra i d'aquí surt la guanyadora amb la suma (del 50 % del vot popular i 50 % de vot del jurat). A la vegada formem al grup de

treball d'Entre Joves, en tot el que té a veure a nivell de producció i promoció d'organitzar un esdeveniment com aquest. Més informació a www.hospisona.cat

- Com i quan neix la primera Sala Salamandra?

La Salamandra obre el 21 de juny de 1996 amb l'objectiu de crear un espai d'oci i cultura a la ciutat. Amb un aforament de 500 persones es va convertir en la sala de concerts de l'Hospitalet i una de les més importants de l'àrea metropolitana. El 18 d'octubre del 2007 vàrem obrir la nova sala per capacitat per 825 persones perquè la vella estava afectada per un pla urbanístic per a construir habitatges i havíem de marxar.

- Tancament del local l'1 de juliol de 2017

El pla urbanístic es va aturar fruit de la crisi econòmica; per tant, vàrem estar prop de 10 anys treballant amb els dos espais. Va ser molt enriquidor ja que es va incrementar molt la programació musical i a la vegada teníem dos espais per treballar les activitats de Casa de la Música. Finalment l'1 de juliol de 2017 va ser l'últim dia de la sala vella després de 21 anys d'existència i milers d'actuacions i bandes que van passar per allà.

- Hi haurà sala nova?

Hi haurà un equipament per al projecte Casa de la Música que tindrà una sala d'exhibició.

- Altres sales a l'Hospitalet de Llobregat.

Hi ha bars musicals que fan concerts: com l'Oncle Jack, el Depósito Legal, el Kfé Olé i la discoteca Lennon's també, a vegades, fa concerts. No n'hi ha gaire més.

- Suport per part de l'Ajuntament.

Crec que des de fa uns anys l'Ajuntament està millorant molt la seva implicació amb la cultura. La creació de l'EMMCA i de la Casa de la Música va ser l'inici d'una aposta important en vers la música. El projecte del Districte Cultural, la voluntat de crear un equipament per a la Casa de la Música o la creació d'una nova línia de subvencions per als locals privats que programen música en viu són mostres de que l'Ajuntament està donant importància a la cultura.

- És suficient?

Òbviament per als activistes culturals com jo mai és suficient. Penso que encara tenim déficits que s'haurien de treballar, però la línia de treball és bona.

- Creu que l'Hospitalet és una ciutat amb una vida musical destacable?

Penso que sí, entre els locals petits, la Salamandra, el Barradas, Joventut, etc. A la ciutat es programen més de 10 concerts per setmana.

- Per concretar-ho més, té la impressió que a l'Hospitalet hi ha més o menys activitat musical per habitant que en altres poblacions semblants?

Si ens comparem amb altres poblacions com Badalona, Terrassa, Sabadell, etc. Segur que sortim molt afavorits; si ens comparem amb la resta d'Espanya encara més, si ho fem amb altres països d'Europa estariem bastant lluny. Potser la pregunta és: Creus que a l'Hospitalet de Llobregat hi ha prou públic per a les activitats musicals que es programen? Aquí rau el problema. L'objectiu principal dels agents culturals és augmentar la massa de públic musical, ja que el consum musical a Catalunya és molt més baix que a la majoria de països occidentals europeus.

- Quins llocs/entitats/institucions de l'Hospitalet pensa que són més representatius de la seva vida musical?

A part de Salamandra/Casa de la Música, destacaria l'Oncle Jack, el Depósito Legal, i alguns festivals com el Sonar, Acròbates, Let's Festival i el que programa Cultura de l'Ajuntament al Joventut i Barradas. A més de tota la feina que fa l'entorn de l'EMMCA, les escoles privades de música, els bucs d'assaig com La Universal, Mood, Fabregada 38, La Fundició, Riff Raff com a botiga de discos i promotors privats que treballen a la ciutat.

- Sap si s'ha fet alguna estadística o comparativa sobre l'activitat musical a l'Hospitalet i el seu entorn? Disposa de dades?

Ho desconec.

- En el seu camp d'activitat (sala/entitat), creu que l'oferta existent és suficient per satisfer la demanda?

En aquests moments més que suficient; com et comentava cal augmentar la demanda abans que l'oferta. Ara bé, tenim molt públic a Barcelona i a la seva àrea metropolitana, amb la qual cosa podríem competir pel públic que capta Barcelona ciutat.

- Pot destacar altres llocs que compleixin la mateixa funció que vostès a l'Hospitalet ?

Penso que cap.

- Creu que a l'Hospitalet hi ha alguna necessitat no coberta en el camp musical?

Si es crea l'espai per a la Casa de la Música tindrem el cercle bastant tancat: escola municipal de música, activitats musicals a primària i secundària (que el Rock'In s'implantés a tots els instituts de secundària seria molt important), locals petits on actuar, sala mitjana, sala gran, bucs d'assaig. La base està bastant desenvolupada; potser ens faltaria un gran recinte per fer exhibició a la ciutat per competir amb Barcelona. El recinte firal de la Farga seria un bon lloc.

Lluís Esteve (assessor d'Educació de l'Ajuntament de l'Hospitalet)

- Quin càrrec ocupa actualment?

Actualment jo soc l'assessor d'Educació de l'Ajuntament de l'Hospitalet, també soc el coordinador d'un pla integral del barri de les Planes, Blocs Florida i abans vaig ser tinent d'alcalde d'educació durant vuit anys.

https://www.casadelamusica.cat/es/noticias/lhospitalet/pla-regeneracio-urbana-integral-les-planes-blocs-florida/_n:214,_h:3/

<https://www.lhon-participa.cat/processes/Teide/f/87/>

- Com es promou des de l'Ajuntament la cultura musical a la ciutat (medis, centres, subvencions...).

Fa exactament dotze anys, vam fer una aposta molt important des de l'Ajuntament per crear una escola municipal de música. A la ciutat no hi havia ni conservatori, ni cap altre institució que promogués la música sent una institució pública. Per aquest motiu vam decidir crear un model d'escola pública que no fos un conservatori, que no fos una escola professionalitzadora, sinó que fos una escola a la qual hi hagués tots els mecanismes oportuns per estendre al màxim la música a tota la ciutadania; per tant, l'escola que es va crear en el seu moment tenia l'objectiu de promoure l'estima per la música i la formació de persones que es vulguin dedicar de forma amateur a la música.

També estem promovent la Casa de la Música, que és un projecte conjunt amb la Generalitat de Catalunya que a set poblacions del país el que fa és construir una casa de la música per tal de promoure la música en viu i promoure així també l'extensió de la música al territori.

- Des del seu punt de vista, diria que l'Hospitalet és rica musicalment?

Jo crec que sí. Durant els últims deu, dotze anys, ha incrementat el nombre d'alumnes a l'escola municipal, han sorgit molts grups musicals dins d'aquesta escola de música. Pel que fa a la oferta privada, també ha incrementat el nombre de sales com l'Oncle Jack, Depósito Legal... Cal dir que mai és suficient i encara cal potenciar molt més la música en viu a la ciutat i tot el que són els concerts al carrer.

- Per concretar-ho més: té la impressió que a l'Hospitalet hi ha més o menys activitat musical per habitant que en altres poblacions semblants?

No t'ho sabria dir. És cert que Barcelona, en ser la capital i en tenir tot un seguit de tradicions des de fa molts més anys, tenir un atractiu molt potent... pot donar la impressió que hi ha molta més música en viu a Barcelona o a d'altres ciutats que aquí. A poc a poc,

ens hem anat posant les piles i en aquest sentit creiem que tots els projectes com l'EMMCA, la Casa de la Música, etc. estan donant fruits i encara en donaran molts més al futur.

- Creu que l'oferta existent quant a escoles, botigues, sales, entitats, etc. és suficient per satisfer la demanda de la ciutat?

Des del meu punt de vista, considero que ha anat millorant. Recordo que, quan era més jove, sempre que havíem d'anar a algun lloc per escoltar música o a algun espai musical cultural, havia de marxar de la ciutat; hi havia oferta musical pràcticament zero. Ara ja no passa, però, com ja he dit, mai serà suficient. La música i el món de les arts és tan profitós i extens que no se li pot negar l'entrada i l'augment a la nostra ciutat.

- Creu que a l'Hospitalet hi ha alguna necessitat no coberta en el camp musical?

Pot ser, algú podria pensar que necessitem un centre més professionalitzador de la música. Dins de la mateixa escola de música municipal, es prepara a qui ho desitgi per poder donar el salt a l'ESMUC. Pot ser caldria donar més potència a aquesta mena de formació, però, en general, l'evolució ha estat molt bona.

José Luis Dana (propietari de la botiga de música Riff-Raff)

- Com i quan neix Riff-Raff?

Riff-Raff neix l'any 2013, és a dir, fa cinc anys. Jo venia del sector audiovisual. Treballava a La Farga de l'Hospitalet i, en tancar l'empresa on treballava, vaig decidir obrir Riff-Raff: una botiga de música, cinema i marxandatge relacionat amb aquest món.

- Quina és la història que s'amaga darrere el nom del seu local?

El nom del meu local té un significat semblant a l'últim de la fila, en l'argot dels *cockneys* londinencs. Si començava amb el nom de Riff-Raff, volia dir que no podia caure més avall, només podia pujar. També fa referència a una cançó del grup de *hard-rock* AC/DC i d'una pel·lícula del director anglès Ken Loach.

- En plena era d'Internet, què aporta Riff-Raff?

Riff-Raff té el factor humà. Aquí la gent ve a comprar però també es xerra, em demanen opinió, recomanacions...

- Al seu establiment, nota que les noves generacions no escolten tant la música en CD, vinil, etc.?

El format, la manera com escolten música les noves generacions ha canviat. Es nota moltíssim, tot i que el vinil encara es salva, podríem dir que és atemporal i escapa al pas del temps. La joventut que ve a la tenda a comprar es troba entre un 10-15 % de la clientela.

- Des del seu punt de vista, creu que l'Hospitalet és una ciutat amb una vida musical destacable?

Jo crec que sí, l'Hospitalet té molta vida musical: locals, grups, festivals, botigues com la meva... Però costa molt que avancin certs objectius.

- Creu que a l'Hospitalet hi ha alguna necessitat no coberta en el camp musical?

Hi ha una mica de tot, però no es potencia i aquest és el problema; és a dir, hi ha una escola de música municipal, molta gent que toca de conya, sales on tocar... hi ha una bona infraestructura, però jo crec que falta comunicació entre nosaltres.

ANNEX D. Catalunya vs. Espanya: dades estadístiques

A partir de les dades oficials publicades per l'IDESCAT (a Catalunya) i per l'INE (a Espanya) podem realitzar una comparativa en funció del nombre d'alumnes que s'han matriculat a centres per estudiar música.

A Catalunya tenim la següent evolució:

- Curs 2008-2009: 4.722 professors i 48.860 alumnes
- Curs 2013-2014: 5.383 professors i 58.725 alumnes.

Això suposa en aquest període un increment d'un 13 % en el professorat i d'un 20 % en el nombre d'alumnes.

Lamentablement, encara no s'han publicat dades més recents. Malgrat això és evident l'important creixement de la música en l'entorn acadèmic a Catalunya.

Ensenyaments de règim especial. Curs 2008/09						
Centres, professors i alumnes. Total						
Font: Departament d'Educació. Servei d'Estadística, Informació i Documentació.						
(1) Escoles de música, conservatoris i escoles superiors.						
	Centres	Professors	Alumnes. Per nivells			
			elemental	mitjà	superior	total
Música(1)	204	4.722	45.407	2.511	942	48.860
escoles de música	184	3.633	45.407	0	0	45.407
centres grau mitjà	18	761	0	2.511	0	2.511
centres grau superior	2	328	0	0	942	942
Ensenyaments de règim especial. Curs 2013/14						
Centres, professors i alumnes. Total						
Font: Departament d'Ensenyament. Servei d'indicadors i estadística.						
(1) Escoles de música, conservatoris i escoles superiors.						
	Centres	Professors	Alumnes. Per nivells			
			elemental	mitjà	superior	total
Música (1)	255	5.383	54.008	3.385	1.332	58.725
escoles de música	230	4.041	54.008	0	0	54.008
centres grau mitjà	22	911	0	3.385	0	3.385
centres grau superior	3	431	0	0	1.332	1.332

Fig. 20. Dades facilitades per l'IDESCAT. ¹¹

¹¹<https://www.idescat.cat/pub/?id=aec>

Analitzem aquestes dades a nivell nacional; l'INE ens facilita la informació mostrada a la figura 21.

3.4.1. Alumnado matriculado y alumnado que terminó los estudios (Continúa)

	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16
Alumnado matriculado								
ENSEÑANZAS DE ARTES PLÁSTICAS Y DISEÑO	24.194	25.641	26.963	26.651	28.244	29.919	29.819	28.836
Ciclos Formativos de Grado Medio	2.988	3.253	3.285	3.281	3.494	3.509	3.553	3.633
Ciclos Formativos de Grado Superior	15.419	15.788	16.479	15.793	15.883	15.842	15.116	13.860
Estudios Superiores de Conservación y Restauración - LOGSE	608	650	453	220	34	3	..	..
Estudios Superiores de Diseño - LOGSE	5.070	5.820	5.152	3.367	801	527	131	..
Estudios Superiores de Cerámica - LOGSE	83	^{a)} 130	83	40	17	..	..	..
Estudios Superiores de Vidrio - LOGSE	26	..	10	6	6	..	..	..
Estudios Superiores de Artes Plásticas - LOE	..	..	24	72	117	159	113	..
Estudios Superiores de Conservación y Restauración - LOE	..	..	199	415	559	740	733	..
Estudios Superiores de Diseño - LOE	..	..	1.278	3.457	7.333	9.139	10.173	..
Estudios Superiores de Artes Plásticas	..	..	..	..	..	..	..	107
Estudios Superiores de Conservación y Restauración	..	..	..	..	..	..	..	676
Estudios Superiores de Diseño	..	..	..	..	..	..	..	10.560
ENSEÑANZAS DE LA MÚSICA	283.502	301.614	306.005	311.728	310.416	317.375	323.553	326.207
Enseñanzas Elementales	44.022	43.819	44.783	45.583	45.608	45.489	45.366	44.726
Enseñanzas Profesionales	37.337	38.593	40.346	40.904	42.042	43.629	44.846	45.686
Grado Superior - LOGSE	7.375	7.508	5.901	4.613	2.381	637	268	43
Estudios Superiores - LOE	..	..	1.655	3.322	5.846	7.556	8.381	..
Estudios Superiores	..	..	..	..	..	..	..	8.667
Enseñanzas no Regladas ¹	194.768	211.694	213.320	217.306	214.539	220.064	224.692	227.085

Fig. 21. Dades facilitades per l'INE. ¹²

En aquest cas, si agafem el mateix període de referència que hem agafat a Catalunya, trobem les següents dades a nivell nacional:

- Curs 2008-2009: 283.502 alumnes
- Curs 2013-2014: 317.375 alumnes

És a dir, l'increment a nivell nacional en el nombre d'alumnes és d'un 12 %.

Si ho comparem, obtenim la primera conclusió: l'evolució del nombre d'alumnes matriculats en centres per cursar estudis musicals en el període des del 2008 fins al 2014 ha estat clarament superior a Catalunya (més del 20 %) respecte al conjunt de l'Estat espanyol (més del 12 %).

D'altra banda, cal remarcar que l'augment en el nombre de professors per atendre aquest fort increment de demanda a Catalunya ha estat tan sols d'un 13 % (de la resta d'Espanya no tenim dades disponibles sobre el nombre de professors). Això coincideix amb un període d'importants "retallades" pressupostàries.

Finalment, si fem una anàlisi de la població de Catalunya respecte a la d'Espanya, trobem que representa un 16 % (aprox.) durant tot el període estudiat.

¹² http://www.ine.es/prodyser/pubweb/anuario18/anu18_completo.pdf

Población a 1 de enero. 2008-2018							
Provincias							
Fuente Cataluña: Idescat. Estimaciones de población. Fuente España: INE. Cifras de población.							
Nota: Las cifras de los años 1900-1970 provienen de los censos de población.							
(p) Datos provisionales.							
	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Cataluña	España	% Cat./Es
2018	5.562.188	748.636	428.418	795.571	7.534.813	46.659.302	16,15%
2017	5.533.459	742.728	427.833	792.256	7.496.276	46.528.024	16,11%
2016	5.489.294	739.607	428.183	791.248	7.448.332	46.445.828	16,04%
2015	5.463.907	738.976	429.870	792.001	7.424.754	46.449.565	15,98%
2014	5.462.583	743.352	431.375	796.584	7.433.894	46.512.199	15,98%
2013	5.492.356	748.341	435.713	802.558	7.478.968	46.727.890	16,01%
2012	5.519.370	751.279	438.075	806.674	7.515.398	46.818.216	16,05%
2011	5.508.232	749.509	439.134	804.978	7.501.853	46.667.175	16,08%
2010	5.481.511	744.485	435.836	800.212	7.462.044	46.486.621	16,05%
2009	5.452.609	737.621	432.482	793.893	7.416.605	46.239.271	16,04%
2008	5.376.590	720.204	423.577	777.942	7.298.313	45.668.938	15,98%

Fig. 22. Población a 1 de enero. 2008-2018. IDESCAT – INE.

En comparar-ho amb el nombre d'alumnes matriculats en música al curs 2015-2016 (darreres dades disponibles a l'INE) trobem que a Catalunya hi ha 64.311 alumnes per un total de 326.207 alumnes, és a dir, la població de Catalunya representa quasi un 20 % dels alumnes matriculats en estudis de música a nivell nacional.

3.4.2. Alumnado matriculado, clasificado por enseñanza y comunidad autónoma Curso 2015-16

	Total	Enseñanzas de Artes Plásticas y Diseño	Enseñanzas de Música	Enseñanzas de la Danza	Enseñanzas de Arte Dramático	Master en Enseñanzas Artísticas	Enseñanzas de Idiomas	Enseñanzas Deportivas
TOTAL	858.824	28.836	326.207	34.982	2.431	219	454.642	11.507
Andalucía	118.089	4.894	44.836	5.567	648	0	60.895	1.249
Aragón	28.186	774	11.117	623	0	0	15.006	666
Asturias, Principado de	12.589	474	2.268	133	108	0	9.542	64
Baleares, Illes	17.931	269	1.601	279	71	0	15.396	315
Canarias	54.640	1.847	21.379	845	78	0	29.823	668
Cantabria	10.040	211	1.497	449	0	0	7.512	371
Castilla y León	48.513	1.528	20.438	545	101	0	25.708	193
Castilla-La Mancha	37.207	1.183	14.497	2.288	0	0	19.030	209
Cataluña	135.590	6.688	64.311	10.922	403	0	50.333	2.933
Comunitat Valenciana	92.342	4.214	18.081	1.906	136	124	67.881	0
Extremadura	16.524	194	2.527	332	76	0	13.077	318
Galicia	55.975	1.474	22.216	1.361	162	0	30.079	683
Madrid, Comunidad de	102.755	2.953	41.959	8.739	397	95	45.918	2.694
Murcia, Región de	22.656	617	3.600	567	236	0	17.372	264
Navarra, Com. Foral de	26.778	437	14.278	319	0	0	11.611	133
País Vasco	67.937	496	37.916	107	15	0	28.717	686
Rioja, La	7.910	423	3.123	0	0	0	4.364	0
Ceuta	1.469	0	245	0	0	0	1.224	0
Melilla	1.693	160	318	0	0	0	1.154	61

Fig. 23. Alumnado matriculado, clasificado por enseñanza y comunidad autónoma.

A partir de les dades obtingudes de l'IDESCAT (per a Catalunya) i de l'INE (a nivell nacional), podem concloure que a Catalunya hem tingut en els darrers anys un increment en el nombre d'alumnes matriculats a centres per estudiar música molt superior al de la resta d'Espanya (més del 20 % vs. més del 12 %). Això és una evidència que demostra que a Catalunya hi ha més interès per aquests tipus d'estudis que en la resta de l'Estat espanyol.

D'altra banda, tenim que Catalunya és a nivell nacional la primera regió en nombre d'alumnes matriculats en estudis de música (64.311 alumnes al curs 2015-16). Això representa quasi un 20 % del total d'Espanya. Novament es confirma la forta vinculació dels catalans pels estudis musicals.

En resum, Catalunya és la comunitat que més aposta per la cultura musical en la seva vessant acadèmica.

